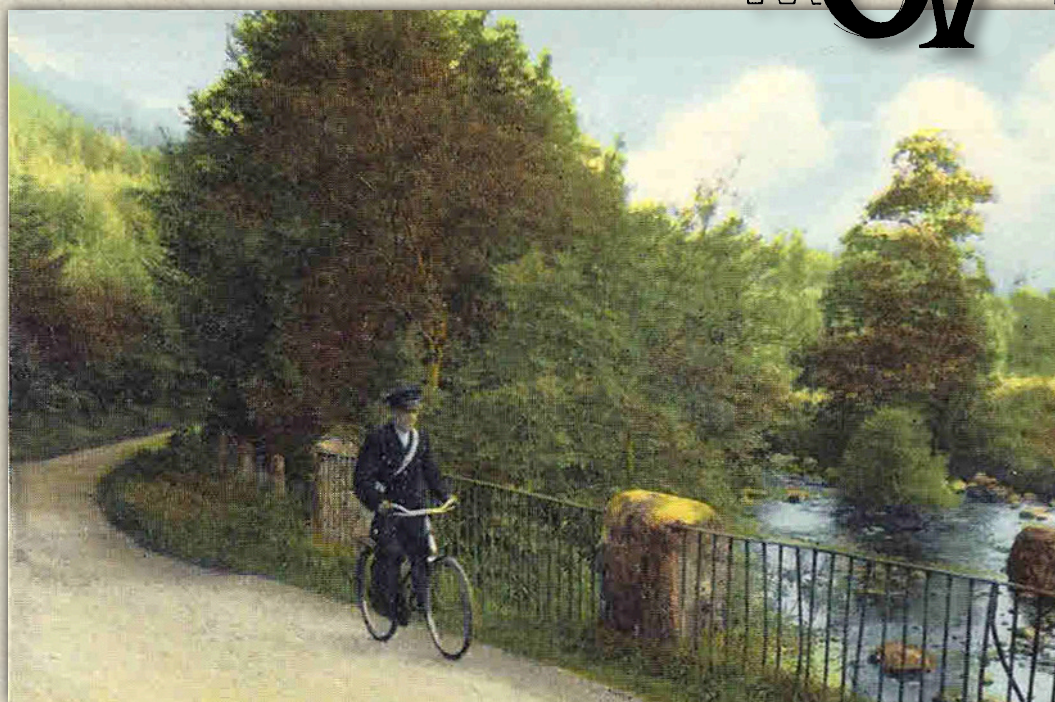

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

**Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας**

Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 25°, Αρ. 99. Ιούλιος -Σεπτέμβριος 2024

“ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ”

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 25^ο, Τεύχος 99^ο, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2024

Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής: Π. Λεούσης

Συντακτική Επιτροπή: Π. Λεούσης, Δ. Βαρελάς

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση.

Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

Υπεύθυνος τυπογραφείου: “NO+ADO”, Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 20. Εγγραφή € 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

Το γράμμα του προέδρου	1	Editorial	1
“D-Day”. Η απόβαση στη Νορμανδία	2	“D-Day”. The Normandy landings	2
Τα μύρtila	7	The Blueberry	7
Άρθουρ Κόναν Ντόιλ	8	Arthur Conan Doyle	8
Σαντιάγο Καλατράβα	10	Santiago Calatrava	10
Το πιεσόμετρο	12	The blood pressure monitor	12
Το κοράκι στη φύση και στο θρύλο	14	The raven in nature and legend	14
Η μαύρη χήρα	17	The black widow	17
Ταζ Μαχάλ, το όγδοο θαύμα του κόσμου	18	Taj Mahal, the eighth wonder of the world	18
Ο Χριστός Λυτρωτής	19	Christ the Redeemer	19
Η βία κατά των γυναικών	20	Violence against women	20
Γκαμπριέλε Ντ’Ανούντσιο	22	Gabriele D’Annunzio	22
Φρειδερίκος Σοπέν	24	Frédéric Chopin	24
Ανοικτή Επιστολή (<i>Γραμματόσημα Δείγματα</i>)	26	Moussakas.....	26
Το δρεπάνι	31	The sickle	31
Το πρώτο αυτοκίνητο	32	The first car	32
Η Μασσαλιώπιδα	33	The Marseillaise	33
Το αγώνισμα του βάδην	34	The sport of walking	34
Το Πανεπιστήμιο της Μπολόνια	35	The University of Bologna	35
Το χαλί	36	The carpet	36
Ο σεισμός της Μεσσήνης.....	38	The Messina earthquake	38
Σκερντέμπεης ή Γεώργιος Καστριώτης	39	Skanderbeg or Gjergj Kastrioti	39
Νέες εκδόσεις γραμ/μων Ελλάδας-Κύπρου	40	New issues of Greece and Cyprus	40
Αχ, αυτό το πλάνο: (<i>Χειμερινά Σπορ</i>)	42	Thematic plans: (<i>Winter sports</i>)	42
Το σχοινάκι	43	The jump rope	43
Δικά μας και δικά σας νέα	44	Philatelic news	44

Εικόνα εξωφύλλου: «Το ταχυδρόμος του χωριού»

“THE THEMATIC PHILATELIST”

Quarterly Journal. Year 25th. No 99, July - September 2024

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, D. Varelas

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31 2102825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 20. New members' subscription € 5

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Λόγια & μουσική Π. Λεούση

Ύμνο για σένα θα τραγουδήσω, μικρό χαρτάκι χρωματιστό,
τις αρετές για να τιμήσω και για τα τόσα που σου χρωστώ.
Μικρό χαρτάκι, χάρη σε σένα γνώρισα φίλους, βρήκα χαρές,
γύρισα τόπους, κέρδισα επαίνους, ώρες εξάισιες, μοναδικές.
Μ' έμαθες στην έρευνα, στην τάξη, μ' έκανες πιο πλούσιο, πιο σοφό.
Πάντοτε μη βρέξει και μη στάξει σ' είχα, με τσιμπίδι και φακό!

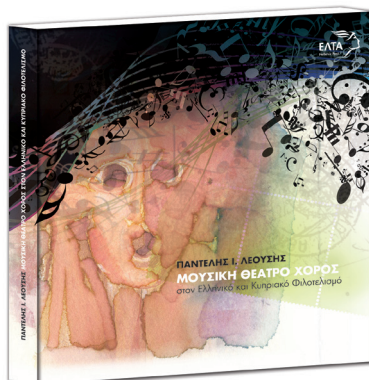
Μικρό χαρτάκι αγαπημένο, με συντροφεύεις από παιδί.
Στις αρετές σου κεντώ και υφαίνω γνώση για τέχνη κι αισθητική.
Με ταξιδεύεις σ' άγνωστους κόσμους, μόρφωσης, γνώσης, πολιτισμού.
Κοντά σου βρίσκω καινούργιους δρόμους, στιγμές γαλήνης και στοχασμού...

Μήνυμα αγάπης κι' αδελφосύνης στον κόσμο στέλνεις, ενωτικό,
πρέσβη της γνώσης και της ειρήνης, μικρό χαρτάκι, σ' ευχαριστώ.

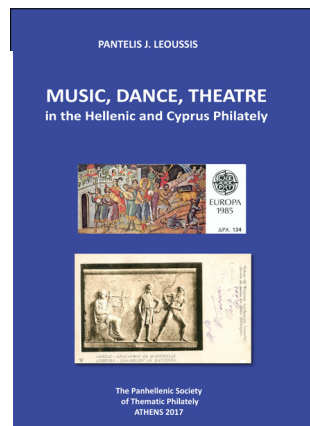
(Έκδοση του Συλλόγου μας)

BALKANFILA 2016 Χρυσό
ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση Ελληνικών Ταχυδρομείων)

BALKANFILA 2016 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση του Συλλόγου μας)

ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο
EFIRO 2019 (Ρουμανία) Χρυσό
NOTOS 2021 Επίχρυσο

Ο "Θεματικός Φιλοτελιστής" έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:

EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012 Μεγάλο Αργυρό, ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2013
Μεγάλο Αργυρό, ΚΥΠΡΟΣ -ΕΛΛΑΔΑ 2014 Μεγάλο Αργυρό, EFIRO 2019 Μεγάλο Επίχρυσο
NOTOS 2021 Επίχρυσο

www.thematic-philatelist.gr

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι

Το γεγονός που αναμφισβήτητα δεσπάζει στα φιλοτελικά πράγματα της χώρας την τρέχουσα χρονιά είναι η διαβαλκανική έκθεση «BALKANFILA 2024» που συνδιοργανώνουν η Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία Θεσσαλονίκης και η Ελληνική Φιλοτελική Ομοσπονδία. Εκτός από αυτήν καθαυτή τη σημασία του γεγονότος, υπάρχουν σημαντικές λεπτομέρειες που αξίζει να αναφερθούν και προκαλούν το ενδιαφέρον του φιλοτελικού κόσμου την χώρας. Μέσα σε αυτές περιλαμβάνονται η δυναμική επανεμφάνιση της μεγάλης ιστορικής εταιρείας της συμπρωτεύουσας σε μεγάλα γεγονότα όπως αυτό της έκθεσης, η όχι συνήθης συμμετοχή της ΕΦΟ ως συνδιοργανώτρια σε εκθέσεις, η εντυπωσιακή διαδικτυακή παρουσίαση-προβολή του γεγονότος, ο χώρος του Διεθνούς Εκθεσιακού και Συνεδριακού Κέντρου της HELEXPO της Διεθνούς Εκθέσεως που επιλέχτηκε, με το κύρος του ονόματος και τις άνετες αίθουσες τόσο για την φιλοξενία του γεγονότος, όσο και την οργάνωση παράλληλων εκδηλώσεων... Αξίζουν πραγματικά συγχαρητήρια τόσο στην ΕΦΕΘ όσο και στην ΕΦΟ, η οποία συνεχώς μας εκπλήσσει με τις πρωτοβουλίες, τις καινοτομίες της, την διαδικτυακή της παρουσία.

Αυτή τη φορά τα Ταχυδρομεία μας μας εξέπληξαν πραγματικά. Ανήγγειλαν ότι «γιορτάζουν τη φετινή Ολυμπιάδα και προσφέρουν έκπτωση 25% σε μια πλούσια γκάμα φιλοτελικών προϊόντων με θέμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες». Αρχίζοντας από το αναμνηστικό τευχίδιο «Ολυμπιακή φλόγα 2004» και συνεχίζοντας με διάφορα Λευκώματα, όπως των Ολυμπιάδων Πεκίνου, Τόκυο, Λονδίνου, Ελλήνων Ολυμπιονικών 2004, Ολυμπιακής Φλόγας κ.ά., προσφέρουν με έκπτωση μεγάλη ποικιλία από τις παλιές τους εκδόσεις γεγονός που αυτομάτως υποτιμά κατά ίδιο ποσοστό τα γραμματόσημα αυτής της περιόδου που προμηθεύτηκαν φιλοτελιστές και έμποροι, αφού αυτοί τα πλήρωσαν στο 100% της ονομαστικής τους αξίας. Είναι γνωστό και αναγνωρίζεται από όλους το οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο ΕΛΤΑ από το η αλληλογραφία άρχισε να διακινείται διαδικτυακά. Δεν θα πρέπει όμως οι όποιες διασσωστικές κινήσεις του να γίνονται εις βάρος των φιλοτελιστών, οι οποίοι παραμένουν οι πιστότεροι πελάτες του. Ταυτόχρονα, αυτή η κίνηση των ΕΛΤΑ μαρτυρά ότι η διακηρυγμένη δέσμευσή τους για την καταστροφή των αποθεμάτων γραμματοσήμων που δεν διατίθενται μετά από κάποιο διάστημα από την λήξη της προθεσμίας κυκλοφορίας τους, ήταν μόνο διακήρυξη ή ίσχυε αποκλειστικά για τις σειρές του κύριου ετήσιου εκδοτικού προγράμματος.

Σε ότι αφορά τον σύλλογό μας, προσπαθούμε ακόμα να συνειδητοποιήσουμε ότι διάβηκαν 25 χρόνια από τότε που επιχειρήσαμε να δώσουμε πνοή στο περιοδικό μας, τον Θεματικό Φιλοτελιστή. 25 χρόνια επίμονης προσπάθειας που ευτυχώς απέδωσαν, όπως τουλάχιστον ισχυρίζονται οι φίλοι αναγνώστες του. Με το προσεχές τεύχος θα γιορτάσουμε τα 100α γενέθλια του!

Υγεία και χαρά σε όλους.

Ο πρόεδρος

“D-Day” μπορεί να σημαίνει ‘decision day’ (ημέρα απόφασης), ή ‘departure date’ (ημερομηνία αναχώρησης). Πρόκειται για την ιστορική ημέρα της 6ης Ιουνίου 1944, την πρώτη της εισβολής των συμμαχικών δυνάμεων στη Νορμανδία κατά τη διάρκεια του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου.

Η Γερμανία είχε ήδη καταλάβει τη Νορβηγία, τη Δανία, την Ολλανδία, το Βέλγιο και τη Γαλλία, και μαχόταν στα Ανατολικά εναντίον της Ρωσίας. Ο συμμαχικός στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένα δεύτερο μέτωπο κατά της Γερμανίας στη Δύση. Τσόρτσιλ και Ρούσβελτ το είχαν αποφασίσει στην Ουάσιγκτον από το Μάιο του 1943.

Η απόβαση των συμμαχικών στρατευμάτων ήταν κάτω από την ανώτατη διοίκηση του Αμερικανικού στρατηγού

Ντουάιτ Αϊζενχάουερ (αριστερά) και είχε την κωδική ονομασία “Επιχείρηση Overlord”. Ήταν η μεγαλύτερη στρατιωτική εισβολή στην ιστορία της ανθρωπότητας. Οι τακτικές αποβατικές επιχειρήσεις διοικούνταν από το Βρετανό στρατηγό Μοντγκόμερυ (πάνω αριστερά) και οι ναυτικές επιχειρήσεις είχαν την κωδική ονομασία “Ποσειδώνας”.

Η Συμμαχική απόβαση πραγματοποιήθηκε σε πέντε περιοχές των ακτών της Νορμανδίας, με διαφορετικές κωδικές ονομασίες η κάθε μία.

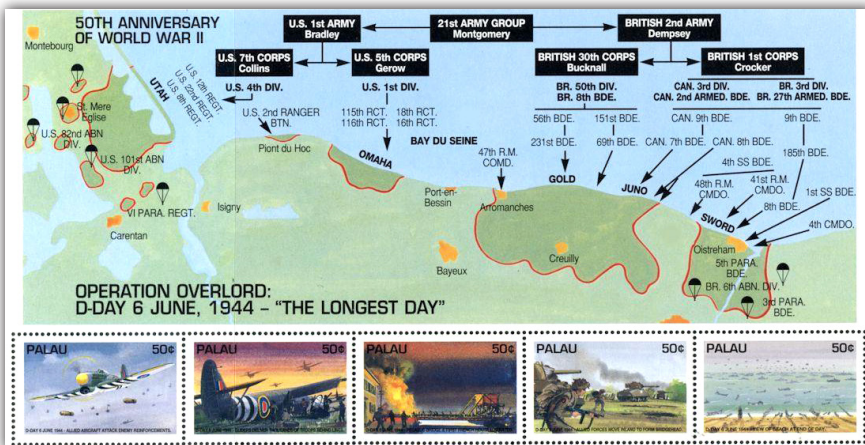
Στα αριστερά του κάτω χάρτη διακρίνονται οι επωνυμίες “Γιούτα” και “Ομάχα”, όπου οι Αμερικανοί αποβίβαστηκαν ως Western Task Force (Αποστολή Δυτικής Δύναμης) με 304 πολεμικά πλοία και 1.700 αποβατικά σκάφη, και δεξιά βλέπουμε τα ονόματα ‘Gold’, ‘Juno’ και ‘Sword’ (“Χρυ-

Τρούμαν και Τσόρτσιλ

Αϊζενχάουερ και Μοντγκόμερυ

Χάρτης με τις θέσεις ευθύνης των συμμάχων στις ακτές της Νορμανδίας.

σός“, “Ηρα“ και “Σπαθί“), όπου στις δύο πρώτες περιοχές αποβιβάστηκαν οι Βρετανοί και στην τρίτη οι Καναδοί. Όλα μαζί τα αγήματα αποτέλεσαν την Eastern Task Force (Αποστολή Ανατολικής Δύναμης), με 348 πολεμικά πλοία και 2.426 αποβατικά σκάφη.

Αριστερά και δεξιά προσγειώθηκαν αλεξιπτωτιστές για να παρέχουν πλευρική ασφάλεια.

Της πραγματικής απόβασης προηγήθηκαν διάφοροι ελιγμοί για να παραπλανήσουν τους Γερμανούς. Παράλληλα, κατάσκοποι μετέδιδαν ψευδείς συναγερμούς. Στο Ντόβερ αναπτύχθηκε ένας στόλος απομιμήσεων αποβατικών σκαφών και παρατάχτηκαν τανκς από καουτσούκ (σφραγίδα με σωστός), και το Καλαί βομβαρδίστηκε έντονα. Όλα αυτά στην προσπάθεια να πεισθούν οι Γερμανοί ότι στόχος της εισβολής είναι το Καλαί.

Οι συμμαχικές προετοιμασίες κράτησαν περίπου 18 μήνες, ενώ 3,5 εκατομμύρια στρατιώτες και 5000 πλοία είχαν συγκεντρωθεί στη νότια Αγγλία. Από την Αμερική είχαν να αποσταλεί στη Γαλλία μέσω Αγγλίας περίπου 20 εκατομμύρια τόνοι πολεμικού υλικού με αμερικανικά πλοία τύπου ‘Liberty’, για την απόβαση.

Για την εκφόρτωση τέτοιων τεράστιων

ποσοτήτων πολεμικού υλικού χρειαζόντουσαν λιμάνια. Λιμάνια, τα οποία έπρεπε να είναι εγκαίρως διαθέσιμα κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης της απόβασης.

Το πρόβλημα λύθηκε με τεχνητά λιμάνια, που τα ονόμασαν “mulberries“ (μουριές). Σκάφη φορτωμένα με τσιμέντο ταχείας πήξεως βυθίστηκαν στις γαλλικές ακτές ως κυματοθραύστες, και συνδέθηκαν μεταξύ τους με σωλήνες από οπλισμένο σκυρόδεμα και πλωτήρες ανέλκυσης πλοίου στις ακτές της χώρας.

Κατά μήκος αυτών των αυτοσχέδιων προβλητών μπορούσαν να εκφορτώνονται ταυτόχρονα μέχρι επτά πλοία τύπου liberty και 30 αποβατικά σκάφη.

Επιπλέον, είχαν γίνει οι προετοιμασίες για την τοποθέτηση των υποθαλάσσιων αγωγών πετρελαίου από την Αγγλία στην Ευρωπαϊκή ηπειρωτική χώρα, η οποία και ολοκληρώθηκε αργότερα.

Η γερμανική άμυνα τελούσε υπό την αρχηγία των Στρατηγών Ρόμελ και φον Ρούντστεντ (Rundstedt). Ο Χίτλερ είχε προσπαθήσει να χτίσει ένα προστατευτικό τείχος κατά μήκος των κατεχομένων ακτών με οχυρά πυροβολικού, το λεγόμενο “Τείχος του Ατλαντικού“. Όταν ο

348 πολεμικά πλοία ...

...και 2.426 αποβατικά σκάφη έλαβαν μέρος στην απόβαση.

Τα πλευρά της επιχείρησης υποστήριξαν αλεξιπτωτιστές.

Πλοίο τύπου «Λίμπερτι»

Ειδικά οχήματα με συμβολή στην επιτυχή απόβαση: 1. Άρμα ετοιμάζεται να ρίξει δέσμη ξύλων σε αντιαρματική τάφρο. 2. Αμφίβιο τανκ Sherman DD καθαρίζει μια διαδρομή μέσα από ναρκοπέδιο για να περάσουν άλλα τανκς. 3. Αμφίβιο όχημα βγαίνει στη στεριά. 4. Άρμα τύπου ‘Sherman Crab Mark 1’ καταστροφής ναρκών (flail tank). Μεταξύ των δύο βραχιόνων του υπάρχει μία περιστρεφόμενη μπάρα, με αλυσίδες και μεταλλικές σφαίρες. Οδηγώντας προς τα εμπρός οι σφαίρες προσκρούουν με δύναμη στο χώμα προκαλώντας την έκρηξη της νάρκης, αφήνοντας ελεύθερο διάδρομο για εκείνους που ακολουθούν.

Ρόμελ το επισκέφτηκε το 1943 έμεινε κα-
τάπληκτος. Για την περεταίρω ενίσχυση
του διάταξε μάλιστα να ναρκο-
θετηθούν οι ακτές και να μπου-
νέα εμπόδια με εκρηκτικά, και
πάσσαλοι κυματοθραύστες (βλ.
αριστερή σφραγίδα), για να γίνει
δυσκολότερη η απόβαση.

Την ημέρα της απόβασης
στη Νορμανδία, Γερμανοί στρα-
τιώτες που έπρεπε να αντιμεω-
πίσουν τους 185.000 άνδρες των
συμμαχικών δυνάμεων ήταν μόλις
30.000. Την περιοχή της απόβα-
σης, μήκους περίπου 60 χλμ.,
περιφρουρούσαν δύο μεραρχίες
πεζικού.

Αν και επρόκειτο για μια θα-
λάσσια περιοχή, για την κατάλη-
ψη της οποίας κύριο ρόλο έπαιζαν
τα θαλάσσια μέσα, δεν θα πρέπει
να παραγνωριστεί ο αποφασιστι-
κός ρόλος των συμμαχικών αερο-
πλάνων. Η συμμαχική αεροπορία
είχε την απόλυτη κυριαρχία από
αέρος. Με ανεμοπλάνα αποβί-
βασαν στην ενδοχώρα στρα-
τεύματα και υλικό, και με βροχή
από βόμβες κατέστρεψαν γερ-
μανικές θέσεις. Τα γερμανικά
στρατεύματα ήταν αδύνατο να
μετακινηθούν στην περιοχή με
το φως της ημέρας καθώς δέ-
χονταν αμέσως επίθεση από
τον αέρα. Την "D-Day" ημέρα,
η συμμαχική αεροπορία πραγ-
ματοποίησε 10.743 αποστο-
λές και έριξε 11.912 τόνους
βομβών.

Αρχικά, η "Ακτή Omaha"

που ήταν στην ευθύνη των Αμερικανών,
παρέμεινε άθικτη, με ολέθριες συνέπει-
ες για τους ίδιους. Οι βόμβες
τους προσγειώθηκαν 5 χιλίο-
μετρα πίσω και μακριά από τις
εχθρικές γραμμές, αφήνοντας
τις γερμανικές θέσεις άθικτες.

Συμμαχική απόβαση: Με τα
λευκά βέλη, οι ακτές ευθύνης.

Η απόβαση των Αγγλων...

...των Καναδών...

...και των Αμερικανών.

Ρόμελ και Μοντγκόμερυ:
Γνώριμοι από το Ελ Αλαμείν.

στην ευθύνη των Αμερικανών,
παρέμεινε άθικτη, με ολέθριες συνέπει-
ες για τους ίδιους. Οι βόμβες
τους προσγειώθηκαν 5 χιλίο-
μετρα πίσω και μακριά από τις
εχθρικές γραμμές, αφήνοντας
τις γερμανικές θέσεις άθικτες.
Ασφαλώς και γι' αυτή τη αστο-
χία έπαιξαν ρόλο και οι καιρι-
κές συνθήκες: Τόσο η όχι καλή
ορατότητα, όσο και οι μη ευνοϊ-
κές παλίρροιες.

Η συμμαχική απόβαση είχε
αρχικά προγραμματιστεί για την
5η Ιουνίου, αλλά στη συνέχεια
καθυστέρησε μία ημέρα λόγω κα-
κών καιρικών συνθηκών. Λίγες
ώρες μετά τα μεσάνυχτα, βρετα-
νικά και αμερικανικά στρατεύματα
έπεσαν με αλεξίπτωτο πίσω από
τις θέσεις του εχθρού, για να εξα-
σφαλίσουν τα πλάγια της επιχεί-
ρησης, να δημιουργήσουν προ-
γεφυρώματα και να καταλάβουν
γέφυρες. Η Βρετανική μοίρα τα
κατάφερε με επιτυχία. Οι Αμερι-
κανοί αστόχησαν. Οι στρατιώ-
τες τους κατευθύνθηκαν άμεσα
προς την πόλη και βρέθηκαν
κάτω από τα πυρά των Γερμα-
νών. Ταυτόχρονα, τα ανεμόπτε-
ρα άρχισαν να προσγειώνονται
στα λιβάδια. Οι πρώτες μάχες
είχαν αρχίσει.

Γύρω στις 4.00 π.μ., οι
ακτές "Ηρα", "Χρυσός" και
"Σπαθί" είχαν γίνει κόλαση για
τους Γερμανούς. Τα βρετανικά
αεροπλάνα πετώντας κατά κύ-
ματα κατέστρεφαν καταφύγια

Η συμμαχική αεροπορία έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην επιτυχία της απόβασης στη Νορμανδία.
Μεγάλης σημασίας ήταν και οι νυκτερινές πτήσεις (δεξιά).

και πολυβολεία, ενώ τα βαρέα κανόνια του αποβατικού στόλου βρυχούνταν ασταμάτητα. Ολόκληρος ο ορίζοντας ήταν ένα τείχος που αστραποβολούσε από τα πυρά της αποβατικής αρμάδας.

Από αυτό το συμμαχικό χαλάζι των βομβών έχασαν τη ζωή τους περίπου 10.000 Γάλλοι πολίτες.

Γύρω στις έξι η ώρα ο ήλιος άρχισε να ανατέλλει, οπότε άρχισε και ο βομβαρδισμός των ακτών "Γιούτα" και "Ομάχα". Την ίδια στιγμή ξεκίνησε και το πρώτο αποβατικό σκάφος. Αλλά για χιλιάδες στρατιώτες των συμμάχων έγινε ένα ταξίδι θανάτου. Οι πρώτες απώλειες προκλήθηκαν από τη θαλασσοταραχή. Πολλά αποβατικά ανατράπηκαν, στρατιώτες φώναζαν για βοήθεια, ο βαρύς πολεμικός εξοπλισμός τους δεν τους επέτρεπε να επιπλεύσουν. Τα άλλα σκάφη τους προσπερνούσαν, έχοντας διαταγή να μη σταματήσουν για οποιαδήποτε επιχείρηση διάσωσης. Περισσότερα από 200 αποβατικά σκάφη βυθίστηκαν!

Στην ακτή "Ομάχα" η κατάσταση για τους Αμερικανούς ήταν καταστροφική. Εδώ τα βομβαρδιστικά είχαν χάσει τις γερμανικές θέσεις. Ανέπαφοι οι Γερμανοί, υποδέχτηκαν τους επιτιθέμενους με χαλάζι φωτιάς από κανόνια

και πολυβόλα. Οι πρώτες μονάδες ξεκληρίστηκαν σχεδόν εντελώς και τα τανκς τους τυλίχτηκαν στις φλόγες. Το δεύτερο και τρίτο κύμα έχασαν πάνω από το ήμισυ των στρατιωτών τους. Μετά από τέσσερις ώρες μάχης, τα έξι χιλιόμετρα της παραλίας είχαν γεμίσει από 3.000 νεκρούς και σοβαρά τραυματισμένους Αμερικανούς.

Αλλά οι αμερικανικές δυνάμεις ήταν συντριπτικές σε αριθμό. Νέα αποβατικά ακολουθούσαν συνεχώς, περνώντας πάνω από πτώματα στρατιωτών και απομακρύνοντας τα εμπόδια του Ρόμελ. Άλλα τανκς έβγαιναν στην ακτή και έβαλλαν, στοχεύοντας τις σχισμές των αμπριών. Χιλιάδες και οι Γερμανοί στρατιώτες που έχασαν τη ζωή τους.

Στις παραλίες της ευθύνης τους, Βρετανοί και Καναδοί συνάντησαν ισχυρή άμυνα, αλλά οι δικοί τους αεροπορικοί βομβαρδισμοί είχαν πετύχει τους στόχους, με αποτέλεσμα

οι αντίπαλοι να έχουν μείνει πολύ λιγότεροι. Στο πρώτο κύμα απόβασης, οι Γερμανοί προέβαλαν γενναία αντίσταση. Όμως οι λίγοι επιζήσαντες δεν είχαν άλλη λύση από την υποχώρηση.

Γύρω στη 1 μμ. οι Αμερικανοί πεζοναύτες συνδέθηκαν με

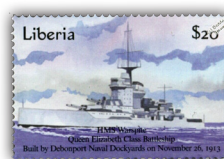
Οι Γερμανοί αντιστάθηκαν σθεναρά

Αλεξιπτωτιστές έπεσαν στα μετόπισθεν του εχθρού

Ο βαρύς οπλισμός έγινε αιτία να πνιγούν πολλοί στρατιώτες.

Θωρηκτά που έλαβαν μέρος στην απόβαση: "Νεβάδα" & "Τέξας" (ΗΠΑ), "Warspite" & "Ramillies" (Βρετανία).

τις δυνάμεις των αλεξιπτωτιστών. Από τις 2 έως τις 4 μμ. τα τανκς που είχαν αποβιβαστεί άρχισαν να διασχίζουν την ύπαιθρο σε σχηματισμούς. Μέχρι το βράδυ οι σύμμαχοι είχαν τον σταθερό έλεγχο των κατεχόμενων παράκτιων περιοχών. Και παρά το γεγονός ότι μέχρι το τέλος της "D-Day" (συντά ονομάζεται και "η μεγαλύτερη μέρα") οι Σύμμαχοι δεν είχαν πετύχει όλους τους επιχειρησιακούς στόχους, ο Montgomery λέγεται ότι δήλωσε ικανοποιημένος. Και είχε δίκιο. Το δεύτερο μέτωπο κατά της Γερμανίας είχε ανοίξει.

Αυτή την ημέρα, οι σύμμαχοι είχαν περρίπου 9.000 νεκρούς και χιλιάδες τραυματίες, ενώ οι απώλειες των Γερμανών είναι ανυπολόγιστες. Μέχρι το βράδυ οι σύμμαχοι είχαν αποβιβάσει 160.000 στρατιώτες. Άλλες πηγές αναφέρουν ότι το βράδυ της δεύτερης ημέρας είχαν αποβιβαστεί 176.000 στρατιώτες και 20.000 οχήματα.

Ο Χίτλερ, όταν έμαθε τα δυσάρεστα νέα, διέταξε τους Γερμανούς στρατιώτες να πολεμήσουν μέχρι εσχάτων, για κάθε σπιθαμή εδάφους. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να υπάρξει μια άσκοπη θυσία πολλών γερμανικών μάχιμων δυνάμεων, για ένα αγώνα που είχε ουσιαστικά κριθεί.

Στις 28 Ιουνίου ο Cherbourg συνθηκολόγησε. Στις 15 Ιουλίου ο Ρόμελ έκανε την αναφορά του στο Χίτλερ, δηλώνοντας ότι είχε χάσει 97.000 άνδρες, και ζήτησε να αναλάβει ο ίδιος την ευθύνη αυτούς αποτελέσματος. Δύο ημέρες μετά τραυματίστηκε σοβαρά από μια επίθε-

ση βομβών.

Ο Χίτλερ, μαινόμενος, διέταξε να παραδοθεί το Παρίσι στα χέρια του εχθρού σαν μια πόλη από ερείπια. Ωστόσο, ο στρατηγός ντε Γκώλ το παρέλαβε άθικτο στις 25 Αυγούστου. Ο Χίτλερ είχε επίσης ζητήσει την καταστροφή του Παρισιού με ρουκέτες V1, αλλά οι στρατηγοί του αφήφισαν τη διαταγή του.

Σε ευρωπαϊκό έδαφος, ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος στοίχισε τη ζωή σε 19,1 εκατομμύρια στρατιώτες και 14,7 εκατομμύρια πολίτες, ενώ εξοντώθηκαν 5,9 εκατομμύρια Εβραίοι. Στα θέατρα του πολέμου της

Ασίας και του Ειρηνικού χάθηκαν περίπου 5,3 εκατομμύρια στρατιώτες και 15,7 εκατομμύρια πολίτες. Η χιτλερική παραφροσύνη, μαζί με εκείνη των συμμάχων της, στοίχισε συνολικά τη ζωή σε 55,3 εκατομμύρια ζωές.

Μεταξύ της 1ης Σεπτεμβρίου 1939 και της 7ης Μαΐου 1945, το Γερμανικό Ράιχ βρισκόταν σε πόλεμο με συνολικά 53 κράτη!

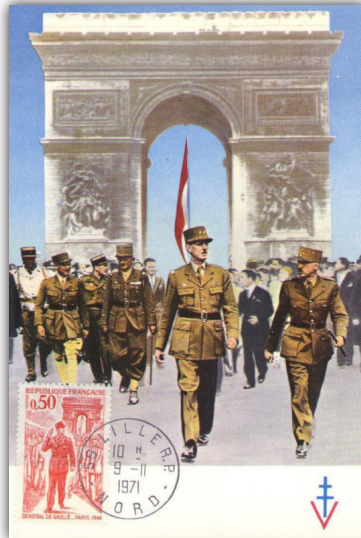
Μετά την εισβολή στη Νορμανδία της 6ης Ιουνίου 1944 οι Σύμμαχοι αποβιβάστηκαν στις 15 Αυγούστου 1944 στη νότια Γαλλία, σε πέντε περιοχές της Προβηγκίας, στις ακτές της Μεσογείου.

Με το τέλος του πολέμου στη Γαλλία, ο Σαρλ ντε Γκωλ συμμετείχε σε μια πορεία θριάμβου στα Ηλύσια Πεδία στις 26 Αυγούστου 1944, επευφη-

μούμενος ως εθνικός ήρωας.

Η απελευθέρωση του Παρισιού

Παντελης Λεοούσης

Το μύρτιλο

Το μύρτιλο (blueberry) είναι ένας φυλλοβόλος θάμνος που δίνει τους γνωστούς σε όλους μας μπλε-μωβ καρπούς, οι οποίοι διαθέτουν υπέροχη γεύση και χαρακτηρίζονται από πολλούς ως superfood, λόγω της υψηλής διατροφικής τους αξίας.

Τα μύρτιλα ευδοκιμούν κυρίως σε όξινα εδάφη και προτιμούν τα δροσερά/ψυχρά μέρη, με τους καρπούς να κάνουν την εμφάνισή τους κατά την καλοκαιρινή περίοδο.

Υπάρχουν διάφορες ποικιλίες και μπορούμε να τα βρούμε στην αγορά φρέσκα, κατεψυγμένα ή αποξηραμένα, όλο τον χρόνο.

Όπως προαναφέρθηκε, τα μύρτιλλα συγκαταλέγονται ανάμεσα στα πιο θρεπτικά φρούτα, καθώς είναι πλούσια σε αντιοξειδωτικά και άλλα συστατικά, και χαμηλά σε θερμίδες. Συγκριτικά με τα περισσότερα κοινά φρούτα, διαθέτουν μεγάλη περιεκτικότητα σε νερό, περιέχουν μέτρια ποσότητα σακχάρων και αμελητέα ποσότητα λιπαρών, ενώ αποτελούν πολύ καλή πηγή φυτικών ινών, βιταμινών, μετάλλων, ιχνοστοιχείων και, φυσικά, αντιοξειδωτικών!

Η πλειονότητα των ιδιοτήτων που παρέχει το μύρτιλο στον οργανισμό μας σχετίζεται με την εξαιρετικά υψηλή του περιεκτικότητα σε αντιοξειδωτικές ενώσεις. Επιπλέον, το πλήθος βιταμινών και μετάλλων και στις φυτικές ίνες που υποστηρίζουν και αυτά τόσο τη σωματική όσο και την πνευματική υγεία.

Η κατανάλωση μύρτιλων, σε ποσότητες που αντιστοιχούν σε περίπου 1 κούπα ημερησίως, έχει συνδεθεί με πολλαπλά οφέλη.

Αναλυτικότερα, το μύρτιλο έχει φανεί πως προστατεύει από τη φθορά του DNA, υποστη-

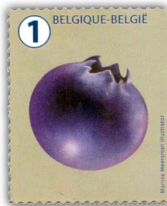
ρίζει τις εγκεφαλικές λειτουργίες και επιβραδύνει την εξασθένηση της μνήμης που συνοδεύει το γήρας. Παράλληλα, βελτιώνει την αθλητική απόδοση και επιταχύνει την αποκατάσταση των μυών μετά από έντονη άσκηση.

Ακόμη, υποστηρίζει την υγεία της καρδιάς και μειώνει τον κίνδυνο εμφράγματος, βελτιώνει το λιπιδαιμικό προφίλ (χοληστερίνη, τριγλυκερίδια), βοηθά στη διατήρηση υγιούς πίεσης, ενώ δρα και κατά της παχυσαρκίας. Επιπλέον, θεωρείται σύμμαχος στην πρόληψη εμφάνισης του σακχαρώδους διαβήτη, αλλά και στη διαχείρισή του, καθώς συμβάλλει στη ρύθμιση των επιπέδων γλυκόζης.

Τα μύρτιλα τρώγονται φρέσκα ή γίνονται μαρμελάδες, χυμοί, ή μπαίνουν σε πίτες. Στη Γαλλία και την Ιταλία χρησιμοποιούνται ως βάση για λικέρ που είναι και δημοφιλές άρωμα για σορμπέ (παγωμένο επιδόρπιο). Στη Βρετανία χρησιμοποιούνται συχνά ως αρωματικά για κρέπες, και σε περιοχές της Γαλλίας η τάρτα μύρτιλου είναι ένα παραδοσιακό επιδόρπιο. Στη Ρουμανία χρησιμοποιούνται ως βάση για ένα λικέρ. Στις σκανδιναβικές χώρες, τρώγονται φρέσκα ή γίνονται μαρμελάδες και αποτελούν τη βάση για μια σουππα που σερβίρεται ζεστή ή κρύα. Στην Πολωνία, είτε τρώγονται φρέσκα, αναμεμιγμένα με ζάχαρη και τοποθετούνται σε γλυκά ψωμάκια ως γέμιση, είτε χρησιμοποιούνται για την παρασκευή μαρμελάδων που είναι γνωστές για τα οφέλη τους στην υγεία στη θεραπεία της διάρροιας.

Μερικές φορές σερβίρονται με ένα είδος γλυκού με γεύση ξινή κρέμας.

A. T.

Άρθουρ Κόναν Ντόιλ

Ο Άρθουρ Κόναν Ντόιλ (Arthur Conan Doyle) ήταν σκωτσέζος γιατρός και μυθιστοριογράφος, δημιουργός του Σέρλοκ Χολμς, του πιο διάσημου ντετέκτιβ της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Αφιέρωσε στον ήρωά του 4 μυθιστορήματα και 50 αφηγήματα, αν και δεν θεωρούσε ότι κάνει υψηλή λογοτεχνία.

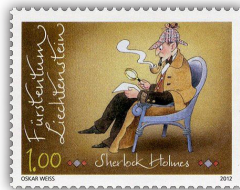
Ο Κόναν Ντόιλ γεννήθηκε στις 22 Μαΐου 1859 στο Εδιμβούργο. Ήταν το δεύτερο από τα δέκα παιδιά του ζωγράφου και τοπογράφου Τσαρλς Ντόιλ και της Μαίρης Φόλεϊ. Φοίτησε σε σχολείο Ιησουϊτών και το 1876 γράφτηκε στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου. Κατά τη διάρκεια των σπουδών του εντυπωσιάστηκε από την ικανότητα του καθηγητή του Τζόζεφ Μπελ να παρατηρεί και την πιο παραμικρή λεπτομέρεια κατά την κλινική εξέταση των ασθενών του. Η επαγωγική μέθοδος που εφαρμόζε ο δρ Μπελ αποτέλεσε το μοντέλο για τη δημιουργία του Σέρλοκ Χολμς. Το λογοτεχνικό του ταλέντο είχε ήδη φανεί από τα μαθητικά του χρόνια.

Μετά την αποφοίτησή του το 1881 με ειδικότητα χειρουργού μπάρακαρε ως γιατρός σ' ένα εμπορικό καράβι και

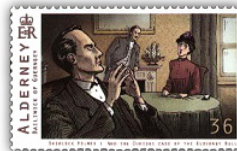
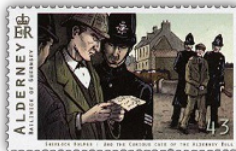
παραλίγο να πεθάνει από τροπικό πυρετό στη Δυτική Αφρική. Με την επιστροφή στο Ησί εξάσκησε την ιατρική σ' ένα προάστιο του Πόρτσμουθ έως το 1890. Το 1885 παντρεύτηκε τη Λουίζ Χόκινς, αδελφή ενός ασθενή του, με την οποία απέκτησε ένα γιο και μία κόρη.

Επηρασμένος από τον αμερικανό Έντγκαρ Άλαν Πόε και τον γάλλο Εμίλ Γκαμποριό, εξέδωσε το 1887 το μυθιστόρημα «Σπουδή στο κόκκινο» («A Study in Scarlet»), στο οποίο πρωτοεμφανίζεται ο Σέρλοκ Χολμς. Παρά την εμπορική αποτυχία αυτής της πρώτης του προσπάθειας, έγραψε το μυθιστόρημα «Το σήμα των τεσσάρων» («The Sign of Four») για λογαριασμό ενός αμερικανού εκδότη και άρχισε να γράφει για το μηνιαίο περιοδικό «The Strand Magazine» σύντομα αυτοτελή αφηγήματα με ήρωα τον Σέρλοκ Χολμς.

Ακολούθησαν άλλα 23 αφηγήματα μέχρις ότου ο Ντόιλ, κουρασμένος από τη δόξα και την εξάρτηση από τον ήρωά του, τον «σκοτώνει» στην ιστορία «Το Τελευταίο Πρόβλημα» («The Final Problem», 1893), για να ασχοληθεί με το ιστορικό μυθι-

Σκηνή από την
“Σπουδή στο Κόκκινο”

Σκηνές από το μυθιστόρημα “Η περιεργή περίπτωση του ταύρου Alderney”

στόρημα, το οποίο θεωρούσε ανώτερο ως λογοτεχνικό είδος από τις ιστορίες του Σέρλοκ Χολμς.

Όλα τα προηγούμενα χρόνια δεν είχε χάσει την επαφή του με την ιατρική, την οποία άσκησε ως στρατιωτικός γιατρός, ακολουθώντας τα αγγλικά στρατεύματα στην εκστρατεία του Σουδάν (1898) και στον Πόλεμο των Μπόερς (1889-1902).

Μετά την επιστροφή από τα πολεμικά μέτωπα της Αφρικής, ο Ντόιλ δημοσίευσε το μυθιστόρημα «Το Σκυλί των Μπάσκερβιλ» («The Hound of the Baskervilles»), μία ιστορία με ήρωα τον Σέρλοκ Χολμς, που εκτυλίσσεται πριν από το θάνατό του.

Η επιτυχία του βιβλίου και η επιμονή των εκδοτών του ώθησε τον Ντόιλ να αναστήσει τον ήρωά του και να επαναλάβει τη συνεργασία του με το περιοδικό «The Strand Magazine». Πρώτη ιστορία «Το άδειο σπίτι» («The Empty House», 1903), στην οποία εξηγεί το πώς κατάφερε να σωθεί ο Σέρλοκ Χολμς από την πτώση του στον

γκρεμό στο αφήγημα «Το Τελευταίο Πρόβλημα» (1893). Οι ιστορίες με τον εμβληματικό ήρωά του ολοκληρώθηκαν το 1927 με το «Αρχείο των υποθέσεων του Σέρλοκ Χολμς» («The Casebook of Sherlock Holmes»).

Με την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, κατατάχθηκε στο στρατό ως απλός στρατιώτης. Τα γεγονότα του πολέμου κίνησαν το ενδιαφέρον του για τον πνευματισμό, που κορυφώθηκε μετά το θάνατο του γιου του στα πεδία των μαχών. Με τη δεύτερη σύζυγό του, Τζιν Λέκι, την οποία είχε παντρευτεί το 1907 (ένα χρόνο μετά το θάνατο της πρώτης του σύζυγου από φυματίωση), έκαναν αρκετές περιοδείες κι έγραψε βιβλία σχετικά με τον πνευματισμό. Η Λέκι, με την οποία απέκτησε τρία παιδιά, δήλωνε μέντιουμ.

Ο Άρθουρ Κόναν Ντόιλ πέθανε στις 7 Ιουλίου 1930 στο σπίτι του στο Κρόμππορ της Αγγλίας από καρδιακή προσβολή, σε ηλικία 70 ετών.

Παντελής Λεούσης

Ο Πήτερ Κάστιγκ στο ρόλο του Σέρλοκ Χολμς.

Προμετωπίδα τευχιδίου με θέμα περιπέτεια του Σέρλοκ Χολμς

“Το άδειο φέρετρο”.

“Το τελευταίο πρόβλημα”.

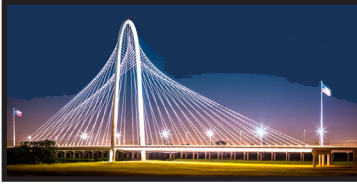
“Η πτώση του Ράιχενμπαχ”.

“Σκάνδαλο στο Μπελγκράβια”

Πέντε ακόμα από τις περιπέτειες του Σέρλοκ Χολμς: “Ο Ακόλουθος του Reigate”, “Το Σκυλί των Baskervilles”, “Τα έξι Ναπολεόνια”, “Ο Έλληνας διερμηνέας”, “Το τελικό πρόβλημα”.

Σαντιάγκο Καλατράβα

Ο Σαντιάγκο Καλατράβα (Santiago Calatrava, γεν.1951) είναι ένας Καταλανός αρχιτέκτονας ευρέως γνωστός για τις γλυπτικές γέφυρες και τα κτίριά του. Σπούδασε αρχιτεκτονική στο Πολυτεχνείο της Βαλένθια, στην Ισπανία, από το οποίο αποφοίτησε το 1974. Την επόμενη χρονιά ξεκίνησε σπουδές δομικής μηχανικής και το 1979 πήρε διδακτορικό στο Ελβετικό Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Τεχνολογίας (ETH) της Ζυρίχης. Δύο χρόνια μετά ίδρυσε τη δική του εταιρεία αρχιτεκτονικής και μηχανικής στη Ζυρίχη, και αργότερα άνοιξε γραφεία στο Παρίσι, τη Βαλένθια και τη Νέα Υόρκη.

Ο Καλατράβα απέκτησε φήμη για την ικανότητά του να συνδυάζει προηγμένες λύσεις μηχανικής με δραματικές οπτικές δηλώσεις, τόσο σε γέφυρες όσο και σε κτίρια. Όταν η Σεβίλλη οργάνωσε την Expo '92, η πόλη χρειαζόταν να κατασκευάσει γέφυρες για να επιτρέψει την πρόσβαση σε ένα νησί που θα χρησιμοποιούνταν για τις εκθέσεις. Η γέφυρα Alamillo του Καλατράβα (1987–92), που κατασκευάστηκε για το σκοπό αυτό, προκάλεσε αμέσως τη διεθνή προσοχή. Το κεντρικό χαρακτηριστικό αυτής της δραματικής κατασκευής είναι ένας πυλώνας 142 μέτρων που κλίνει ασύμμετρα μακριά από τον ποταμό, υποστηρίζοντας ένα άνοιγμα με περισσότερα από δώδεκα ζεύγη καλωδίων. Η δραματική εικόνα του έργου που μοιάζει με άρπα, μεταμόρφωσε τη μηχανική της γέφυρας σε μια μορφή γλυπτικής που αναζωογόνησε το γύρω τοπίο.

Άλλες καινοτόμες γέφυρες του Καλα-

τράβα περιλαμβάνουν τη γέφυρα Lusitania (1988–91) στη Μέριδα της Ισπανίας, την πεζογέφυρα Campo Volantin (1990–97) στο Μπιλμπάο της Ισπανίας και τη Γέφυρα της Γυναίκας (1998–2001) στο Μπουένος Άιρες της Αργεντινής.

Στις αρχιτεκτονικές του παραγγελίες, ο Καλατράβα χρησιμοποίησε τις γνώσεις του στη μηχανική για την δημιουργία καινοτόμων, αγαλματένιων κατασκευών, κυρίως από σκυρόδεμα και χάλυβα. Κατά δήλωσή του, ως οδηγός του χρησίμευσε η φύση, η οποία τον εμπνέει στη δημιουργία κτιρίων που αντανακλούν φυσικά σχήματα και ρυθμούς. Ενδιαφέρεται έντονα για την αρχιτεκτονική χρήση των ζωόμορφων μορφών, ένα πάθος εμφανές σε κτίρια όπως το Turning Torso (1999–2005, Εικ.1), τον μοναδικό πύργο διμερισμάτων του στο Μάλμε της Σουηδίας. Το γλυπτό του σχήμα υποδηλώνει μια περιστρεφόμενη σπονδυλική στήλη.

Για τον σιδηροδρομικό σταθμό του αεροδρομίου της Λυών (Γαλλία) (1989–94), δημιούργησε ένα κτήριο που μοιάζει με πουλί με ανοιχτά φτερά. Η υψή του πουλιού είχε και συμβολική σημασία, αφού ο σταθμός χρησίμευε ως το τελικό σημείο της διαδρομής από τη Λυών προς το αεροδρόμιο.

Άλλα αξιωμακρόνυα κτίρια του Calatrava περιλαμβάνουν την ανακαίνιση του σιδηροδρομικού σταθμού Stadelhofen (1983–90) στη Ζυρίχη, την BCE Place Gallery και την πλατεία Heritage (1987–92) στο Τορόντο, την Όπερα της Τενερίφης (1991–2003) στα Κα-

Turning Torso
Πολυκατοικία στο Μάλμε

Όπερα της Τενερίφης

Γέφυρα της Λιέγης

Υπόγειός του Λονδίνου

νάρια Νησιά και πολλές άλλες κατασκευές, συμπεριλαμβανομένης μιας όπερας, ενός δενδροκομείου και ενός πλανητάριου για την Πόλη των Τεχνών και των Επιστημών (1991–2004) στη Βαλένθια.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ο Καλατράβα άρχισε να προσθέτει κινητές πτυχές στα κτίριά του. Στο Kuwait Pavillion for Expo '92 (1991–92), για παράδειγμα, εισήγαγε τμηματικά κομμάτια οροφής που χωρίζονται και ανασυγκροτούνται, δημιουργώντας διαφορετικά σχήματα και εφέ φωτισμού. Αυτή η μεταβλητή ποιότητα έφτασε σε νέα ύψη με την προσθήκη του στο Μουσείο Τέχνης του Μιλγουόκι (1994–2001), στο Ουισκόνσιν, για το οποίο δημιούργησε έναν κινητό σπασμένο ήλιο που μοιάζει με τα φτερά ενός πουλιού καθώς ανοίγουν και κλείνουν.

Το 2004, ο Calatrava ανέλαβε το σχεδιασμό του νέου σιδηροδρομικού σταθμού, στην πρώτην τοποθεσία του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου στη Νέα Υόρκη. Μετά από χρόνια αναθεωρήσεων, καθυστερήσεων και κλιμάκωσης του κόστους, το έργο ολοκληρώθηκε το 2016. Στον ίδιο χώρο, το 2022 ανακατασκευάστηκε σε σχέδια δικά του η ελληνορθόδοξη εκκλησία του 19ου αιώνα που είχε καταστραφεί το 2001 κατά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου. Η μορφή του κτιρίου θυμίζει βυζαντινή βασιλική και η πρόσοψή του είναι κατασκευασμένη από λεπτά φύλλα μάρμαρου, έτσι ώστε να λάμπει τη νύχτα.

Εκτός από το αρχιτεκτονικό σχέδιο, τα ενδιαφέροντα του Καλατράβα περιλάμβαναν το σχέδιο και τη γλυπτική. Αυτά τα έργα μαζί με αρχιτεκτονικά μοντέλα του, εκτέθηκαν στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης (2005), στο Ερμιτάζ της Αγίας Πετρούπολης (2012), και στο Μουσείο του Βατικανού (2014). Τα δημόσια γλυπτά του το-

ποθετήθηκαν προσωρινά στην Park Avenue της Νέας Υόρκης (2015) και το 2020 εγκαταστάθηκαν μόνιμα στην όχθη του ποταμού Σικάγο.

Το 2005, απονεμήθηκε στον Καλατράβα το Χρυσό Μετάλλιο του Αμερικανικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτόνων.

Στην Αθήνα μας, ο χαρισματικός αρχιτέκτονας άφησε δύο σημαντικά έργα του, τόσο από αισθητικής όσο και πρακτικής πλευράς. Η Πεζογέφυρα Καλατράβα, στη Λεωφόρο Μεσογείων, έξω από το σταθμό του Μετρό «Κατεχάκη», με συνολικό μήκος 94 μ. και 6 μ. ύψος πάνω από το οδόστρωμα της λεωφόρου, αποτελεί ένα αστικό μνημείο που χάρισε η Ολυμπιακή Αθήνα στις επόμενες γενιές. Οι εντυπωσιακές μεταλλικές χορδές ξεκινούν από τον μεταλλικό πυλώνα ύψους 50 μ. συγκρατώντας τον πεζοδίαδρομο κυριολεκτικά στον αέρα. Η πεζογέφυρα, εκτός από την αισθητική αξία που προσδίδει στην περιοχή, συμβάλλει και στην άμεση, ασφαλή σύνδεση της δυτικής πλευράς της Λεωφόρου με τον υπόγειο σταθμό του Μετρό.

Εμβληματικό έργο του είναι και το στέγαστρο Καλατράβα στο ΟΑΚΑ, ένα αρχιτεκτόνημα που αποτελεί μνημείο για την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας. Τοποθετήθηκε στις 18 Ιουλίου του 2004, λίγες μέρες πριν την επίσημη έναρξη των αγώνων, και ζύγιζε 8.700 τόνους.

Ωστόσο, από την ημέρα που τοποθετήθηκε μέχρι και σήμερα, η συντήρησή του θεωρείται τουλάχιστον ελλιπής, με χαρακτηριστική συνέπεια να είναι το παράδειγμα του 2018, όταν κατά τη διάρκεια ποδοσφαιρικού αγώνα για το Champions League, μεταξύ ΑΕΚ- Μπάγιερν Μονάχου σημειώθηκε έντονη τάλαντωση στο άνω διάζωμα του ΟΑΚΑ.

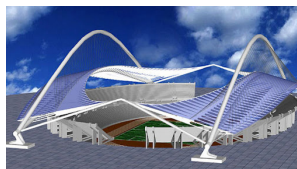
Παντελής Λεούσης

Διεθνής έκθεση Βρυξελλών

Κουβέιτ, Expo '92

Το αρχιτεκτονικό σχέδιο για το στέγαστρο του ΟΑΚΑ.

Το πιεσόμετρο

Η πρώτη προσπάθεια οπτικοποίησης της αρτηριακής πίεσης έγινε το 1733 από τον Stephen Hales, ο οποίος βρήκε μια μέθοδο και την δημοσίευσε μεταφρασμένη στα γαλλικά με τον τίτλο Οι στατιστικές των ζώων (The Statics of Animals). Εισήγαγε μέσω ενός σωληνίσκου στην αρτηρία ενός αλόγου έναν ίσιο γυάλινο σωλήνα μήκους 2.70 μ., σημειώνοντας το ύψος που φτάνει το αίμα στον σωλήνα (δείκτης πίεσης) και τις διακυμάνσεις του σε κάθε παλμό.

Η ιστορία του πιεσόμετρου ξεκινά το 1628 με την ανακάλυψη των αρχών της κυκλοφορίας του αίματος από τον William Harvey. Αυτός ο Άγγλος γιατρός ήταν ο πρώτος που διαπίστωσε ότι η καρδιά είναι μια αντλία που κυκλοφορεί σταθερό όγκο αίματος για ένα δεδομένο άτομο.

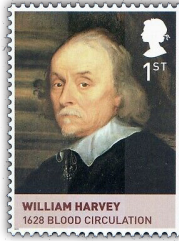
Στις αρχές του 18ου αιώνα, ο Άγγλος Stephen Hales πραγματοποίησε πολυάριθμα πειράματα σε ζώα σχετικά με την κυκλοφορία του αίματος. Του χρωστάμε τις πρώτες άμεσες μετρήσεις της αρτηριακής πίεσης. Ο Χέιλς εισήγαγε έναν ορειχάλκινο σωλήνα, συνδεδεμένο με έναν ίσιο γυάλινο σωλήνα, στη χιαστή αρτηρία ενός αλόγου και στη συνέχεια μέτρησε το ύψος που έφτασε το αίμα στον σωλήνα. Σημειώνοντας τις κυκλικές διακυμάνσεις αυτού του ύψους, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οφείλονταν στις διακυμάνσεις της αρτηριακής πίεσης που συνδέονται με τους καρδιακούς παλμούς.

Σχεδόν έναν αιώνα αργότερα, γύρω στο 1828, ο Γάλλος Jean-Léonard-Marie Poiseuille έκανε εκτενή εργασία για την αρτηριακή πίεση. Βελτίωσε τα πειράματα του Hales, αντικαθιστώντας τον ευθύ σωλήνα με έναν σωλήνα σχήματος U μερικώς γεμάτο με υδράργυρο. Χάρη σε αυτόν, η αρτηριακή πίεση εκφράζεται σε mm υδραργύρου (χιλιοστόμετρα στήλης υδραργύρου). Γύρω στο 1850, ο Γερμανός Karl von Vierordt, με βάση την παρατήρηση ότι ο αρτηριακός παλμός μπορούσε να κατασταλεί με την εφαρμογή επαρκούς πίεσης, ανέπτυξε μια συσκευή εξοπλισμένη με φουσκωτή περιχειρίδα που τοποθετείται γύρω από τον βραχίονα και συμπιέζει την αρτηρία για τη μέτρηση της τάσης. Αυτή η συσκευή (ο σφυγμογράφος) ήταν πολύ ογκώδης και αναξιόπιστη, αλλά αντιπροσώπευε ένα μεγάλο βήμα προς τα εμπρός στην προσφορά μη παρεμβατικής μέτρησης της αρτηριακής πίεσης.

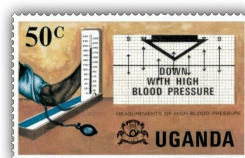
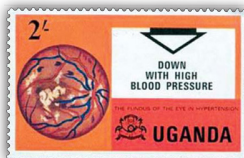
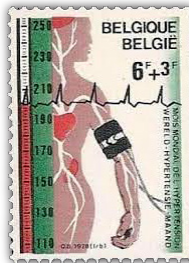
Το 1860, ο Γάλλος Etienne-Jules Marey παρουσίασε το σφυγμογράφο του στην Ακαδημία Επιστημών. Αυτή η συσκευή, εμπνευσμένη από αυτή του Karl von Vierordt και το Kymograph του Γερμανού

Carl Friedrich Ludwig, μετέγραψε τις διακυμάνσεις της αρτηριακής πίεσης σε μια λωρίδα χαρτιού. Φορητός και αξιόπιστος για

τον προσδιορισμό του καρδιακού παλμού, αυτός ο σφυγμογράφος δεν είχε ακρίβεια

William Harvey

“Κάτω, με υψηλή πίεση αίματος “
Προπαγανδιστικό σύνθημα ευαισθητοποίησης του κοινού.

στον προσδιορισμό της αρτηριακής πίεσης. Ωστόσο, είναι η πρώτη συσκευή μέτρησης που έχει χρησιμοποιηθεί εκτός πειραματικού περιβάλλοντος.

Μετά τον Marey, τα πράγματα επιταχύνθηκαν και αναπτύχθηκαν πολυάριθμες συσκευές που προσπαθούσαν να αυξήσουν την ακρίβεια των μετρήσεων και την ευκολία χρήσης.

Το 1881, το πιεσόμετρο του Γερμανού Samuel Siegfried Karl von Basch ενσωμάτωσε ένα μηχανικό μανόμετρο, για να επιτρέψει την εύκολη ανάγνωση των αποτελεσμάτων. Βελτιώθηκε το 1889 από τον Γάλλο Pierre Carl Édouard Potain ο οποίος χρησιμοποίησε αέρα για να μεταδώσει τους παλμούς της καρδιάς στο μανόμετρο, ενώ η συσκευή του von Basch χρησιμοποιούσε νερό ή υδράργυρο, που ήταν λιγότερο αποτελεσματικό.

Το 1896, ο Ιταλός Scipione Riva-Rocci ανέπτυξε το πρώτο πιεσόμετρο υδραργύρου. Το πιεσόμετρό του περιλάμβανε μια περιχειρίδα που τοποθετήθηκε στο χέρι και φουσκώθηκε με αέρα για να συμπιέσει τη βραχιόνια αρτηρία, χρησιμοποιώντας έναν πούαρ. Αυτή η περιχειρίδα συνδέθηκε με ένα μανόμετρο υδραργύρου, στο οποίο μπορούσε να διαβαστεί η πίεση που ασκείτο στην περιχειρίδα. Αυτή η συσκευή θεωρείται γενικά ότι είναι ο πρόγονος των σημερινών πιεσόμετρων.

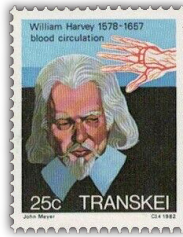
Ωστόσο, το πιεσόμετρο του Riva-Rocci είχε ένα μειονέκτημα. Χρησιμοποιείτο μόνο για τη μέτρηση της συστολικής πίεσης, δηλαδή της αρτηριακής πίεσης όταν η καρδιά συσπάται και το αίμα διοχετεύεται μέσω των αρτηριών. Η διαστολική πίεση (χαμηλότερη) δεν λαμβανόταν υπόψη.

Το 1905, ο Nikolai Korotkov ή Korotkoff (Εικ.) ήταν ο πρώτος που επέτρεψε μια μέ-

τρηση αρκετά ακριβή για τη διάγνωση της υπέρτασης χρησιμοποιώντας το πιεσόμετρο του Riva Rocci. Εκτός από τη λήψη του παλμού, πρόσθεσε ακρόαση χρησιμοποιώντας ένα στηθοσκόπιο που τοποθετείται στη βραχιόνια αρτηρία, το οποίο επιτρέπει πιο ακριβείς μετρήσεις. Ο πρώτος ήχος που ακούγεται είναι η μέτρηση της συστολικής πίεσης, ο μεγαλύτερος από τους δύο αριθμούς στη μέτρηση της αρτηριακής πίεσης. στη συνέχεια ακούγονται αρκετοί θόρυβοι μέχρι να εξαφανιστούν. Ο τελευταίος ήχος που ακούγεται αντιστοιχεί στη διαστολική πίεση που είναι ο ήχος της πίεσης όταν η καρδιά είναι σε ηρεμία, ο μικρότερος αριθμός.

Χάρη στο Korotkoff, είμαστε σε θέση να έχουμε ακριβή μέτρηση και οι θόρυβοι που ακούμε κατά τη μέτρηση της αρτηριακής πίεσης ονομάζονται πλέον «θόρυβοι Korotkoff». Αυτή η μέθοδος χρησιμοποιήθηκε στις αρχές του 21ου αιώνα.

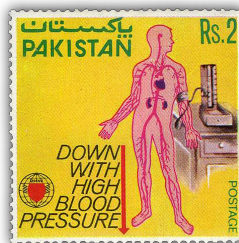
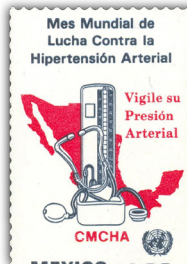
Ακολούθησαν διάφοροι τύποι πιεσομέτρων, όπως τα αναλογικά, με τη μέτρηση να βασίζεται στην ακρόαση ήχων που παράγονται από τη ροή του αίματος στις αρτηρίες, τα υδραργυρικά που παρόλο που θεωρούνται τα πιο ακριβή έχουν απαγορευθεί στις περισσότερες χώρες λόγω της τοξικότητας του υδραργύρου που περιέχουν, τα μεταλλικά που αντί για στήλη υδραργύρου διαθέτουν καντράν με περιστρεφόμενη βελόνα, και τα ηλεκτρονικά πιεσόμετρα που είναι εύκολα στη χρήση καθώς η μέτρηση γίνεται αυτόματα με το πάτημα ενός κουμπιού και παρέχουν ικανοποιητική ακρίβεια μέτρησης. Ένα ακόμη πλεονέκτημα είναι ότι δείχνουν και τον αριθμό των καρδιακών παλμών.

William Harvey

Nikolai Korotkov

Το κοράκι στη φύση και στο θρύλο

Το κοράκι, ή κόρακας φθάνει το μέγεθος όρνιθας (μήκος 56-69 εκατοστά) και σε βάρος το ενάμισι κιλό, γεγονός που το κατατάσσει ως ένα από τα μεγαλύτερα μέλη της τάξης του. Κατασκευάζει τη φωλιά του σε κορυφές δένδρων, βουνών, σε απόκρημνα βράχια και σε απόκεντρους ψηλούς πύργους. Από εκεί κατεβαίνει στην πεδιάδα για τροφή. Γενικά είναι παμφάγο και αδηφάγο πτηνό. Τρέφεται με σάρκες που βρίσκονται σε αποσύνθεση, με ποντικούς, φίδια, έντομα, καρπούς και αυγά μικρών πουλιών.

Ο κόρακας ζει πάντα κατά ζεύγη και μένει πιστός στη σύντροφό του μέχρι θανάτου. Την διαλέγει στο τέλος του χειμώνα και χτίζουν μαζί τη φωλιά τους χρησιμοποιώντας ξύλα, φύλλα και πηλό, ενώ στο εσωτερικό τη στρώνουν με τρίχες και λεπτά άχυρα. Το θηλυκό γεννά 3-5 αυγά που κλωσάει 20-22 μέρες ενώ το αρσενικό φροντίζει για την τροφή. Το κοράκια μπορεί να ζήσουν έως και 21 χρόνια στη φύση.

Ο κόρακας είναι έξυπνο ζώο, βρίσκει λύσεις σε δικά του προβλήματα, εξημερώνεται πολύ εύκολα και μαθαίνει να συζεί με τον άνθρωπο σε μεγάλο βαθμό. Κατά τον Μεσαίωνα σε πολλούς Πύργους στην Ευρώπη εκτρέφονταν και διατηρούνταν κοράκια, και χρησιμοποιούνταν συχνά ως προσωπικοί φύλακες των ιπποτών εκτροφέων τους.

Ένας αγγλικός σχετικός μύθος αναφέρει ότι η Αγγλία δεν θα υποκύψει σε ξένη εισβο-

λή όσο υπάρχουν κοράκια στον Πύργο του Λονδίνου. Ακόμα και στις μέρες μας η κυβέρνηση διατηρεί αρκετές κατοικίες κορακιών, τόσο για την «ασφάλεια» της χώρας, όσο και για να ευχαριστεί τους τουρίστες. Για να διασφαλίζεται μάλιστα ότι τα πουλιά δεν θα φεύγουν από την περιοχή, τα φερά τους στον Πύργο του Λονδίνου κόβονται περιοδικά.

Το κοράκι έχει σημαντική επιρροή στον ανθρώπινο πολιτισμό, καθώς υπάρχει στους μύθους και θρύλους, τις παραδοσιακές ιστορίες και τη λογοτεχνία πολλών χωρών (Βόρεια Αμερική, Σιβηρία, Σκανδιναβία κ.λπ.). Τις περισσότερες φορές παίζει το ρόλο του απατεώνα, του ήρωα ή, ακόμα, συμβάλλει με την πονηριά του στη δημιουργία του ανθρώπου.

Με την πάροδο του χρόνου, το πουλί απέκτησε κακή φήμη, ιδιαίτερα στην χριστιανική Ευρώπη, για το μαύρο φτέρωμά του, τη σκληρή λαλιά του και τη νεκροφαγία του, με αποτέλεσμα τη σταδιακή δαιμονοποίησή του και τη φήμη του ως «πουλιού του κακού οιωνού». Ως νεκροφάγα πουλιά, τα κοράκια τριγυνούσαν στα πεδία των μαχών και κατανάλωναν, μεταξύ άλλων, τα εύθραυστα και εκτεθειμένα όργανα των πτωμάτων, όπως πληγές νεκρών στρατιωτών, μάτια, εντόσθια κ.λπ. Αυτός ο τρόπος διατροφής σημαίνει ότι συχνά συνδέονται με νεκρές και χαμένες ψυχές. Σε πολλούς δυτικούς πολιτισμούς, τα κοράκια έχουν επίσης θεωρηθεί κακοί οιωνοί, εν μέ-

Το κοράκι είναι πανέξυπνο και εφευρετικό πουλί.

Η ποιότητα της φωνής του δεν το κατατάσσει στα καλλικέαδα πουλιά...

...και η νεκροφαγία του το καθιστά για πολλούς "πουλί του κακού οιωνού".

ρει λόγω του αρνητικού συμβολισμού του μαύρου φτερώματος τους, του χρώματος του πένθους. Έτσι, στη Σουηδία, τα κοράκια αντιπροσωπεύουν τα φαντάσματα των δολοφονημένων ανθρώπων και, στη Γερμανία, αντιπροσωπεύουν τις ψυχές των καταραμένων.

Οι Βίκινγκς χρησιμοποιούσαν πολύ την εικόνα του κορακιού-συμβόλου στα πανιά τους. Ο βασιλιάς Harald Hardrada είχε επίσης ένα πανό εικονογραφημένο με ένα κοράκι. Τέτοια πανό χρησιμοποιήθηκαν επίσης από πολλούς Βίκινγκς, μεταξύ των οποίων και από τον βασιλιά Knut II της Δανίας.

Στη δεξιά πλευρά του οικισμού της νήσου Man που ήταν πρώην αποικία των Βίκινγκς, απεικονίζεται ένα κοράκι. Τόσο στη νήσο Man όσο και στη Νορβηγία, όπου το πουλί έχει έντονη παρουσία στην τοπική λαογραφία, κάθε φορά που γιορτάζουν μάχες και αιματοχυσίες, χρησιμοποιούν τις λέξεις hraefn και hrafn, όπως ονομάζεται το κοράκι στα παλιά αγγλικά και παλιά νορβηγικά, αντίστοιχα.

Στη σκανδιναβική μυθολογία, τα κοράκια Hugin και Munin κάθονται στους ώμους του θεού Odin και του αναφέρουν όλα όσα βλέπουν και ακούν. Ο Odin τα στέλνει να πετούν σε όλο τον κόσμο κάθε μέρα για να μαθαίνουν τι συμβαίνει εκεί.

Σύμφωνα με γερμανικό θρύλο του 12ου αι., ο αυτοκράτορας Φρειδερίκος Μπαρμπάρσα δεν πέθανε

ποτέ. Κοιμόταν με τους ιππότες του σε μια σπηλιά στα βουνά της Θουριγγίας. Θα ξυπνήσει και θα επαναφέρει τη Γερμανία στο παλιό της μεγαλείο όταν τα κοράκια σταμάτησαν να πετούν γύρω από το βουνό.

Ο Πλίνιος ο Πρεσβύτερος αφιερώνει ένα μεγάλο απόσπασμα από το 10ο Βιβλίο της Φυσικής Ιστορίας του στο κοράκι. Αφηγείται συγκεκριμένα την ιστορία ενός ρωμαϊκού κορακιού που έγινε διάσημο τον 1ο αι. μ.Χ. Το υιοθέτησε ένας τσαγκάρης και του έμαθε να μιλάει και να χαιρετάει τους περαστικούς. Όμως ένας ανταγωνιστής τσαγκάρης το σκότωσε, προκαλώντας έντονη λαϊκή συγκίνηση.

Στην Παλαιά Διαθήκη, το κοράκι εμφανίζεται για πρώτη φορά στο βιβλίο της Γένεσης στην ιστορία του κατακλυσμού. Ο Νώε, μετά από σαράντα μέρες, άφησε ελεύθερο ένα κοράκι για να μάθει αν το νερό είχε υποχωρήσει ή όχι. Καθώς το πουλί έρχεται και φεύγει χωρίς να μπορεί να προσγειωθεί, τότε ο Νώε ελευθερώνει το περιστέρι. Στο πρώτο Βιβλίο των Βασιλέων, ο Θεός διατάζει τα κοράκια να ταΐζουν τον προφήτη Ηλία. Στο Βιβλίο του Ιώβ, ο Ιώβ αναρωπιέται ποιος ταΐζει τα κοράκια. Στο Άσμα του Σολομώντα, ο Βασιλιάς Σολομών

περιγράφεται με «μαύρα μαλλιά σαν κοράκι». Στο Ευαγγέλιο του Λουκά της Καινής Διαθήκης, τα κοράκια χρησιμοποιούνται από τον Ιησού για να δείξουν την προνοητικότητα του

“Μαύρο Κοράκι”
“Θυμήσου ότι πεθαίνεις”

“Στοιχειωμένα στέκια του Καναδά”

Θεού.

Σύμφωνα με τον Χρυσό Θρύλο (13ος αι.), ο Παύλος από τη Θήβα, ο πρώτος Χριστιανός ερημίτης που έζησε τον 4ο αι., τρεφόταν με το ψωμί που του έφερνε καθημερινά ένα κοράκι.

Ωστόσο, το κοράκι είχε γενικά μια αρνητική εικόνα στη Δύση, γεγονός που το καθιστά ένα πουλί άπιστο στα αφεντικά του, εγωιστικό και ακάθατο επειδή είναι πτωματοφάγο, και σύμβολο του θανάτου λόγω του χρώματός του. Όλα αυτά τα ελαττώματα απεικονίζονται σε πολλά έργα Φλαμανδών και Ιταλών ζωγράφων του 16ου αι.

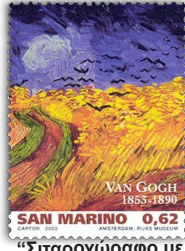
Στη μουσουλμανική παράδοση, το κοράκι θεωρείται ένα αδιάστακτο ζώο. Μερικές φορές αποκαλείται «γιος της ατυχίας» (Ibn al-berih). Στο Κοράνι, αναφέρεται ότι το κοράκι είναι αυτό που υπέδειξε στον Κάιν πώς να θάψει τον Άβελ, τον αδελφό του που μόλις δολοφόνησε.

Η παρουσία του κορακιού στη διεθνή λογοτεχνία είναι συχνή. Το συναντάμε στα «Πουλιά του Αριστοφάνη», στους μύθους του Αισώπου και του Λα Φοντέν, στον «Οθέλλο» και στον «Μάκβεθ» του Σαίξπηρ, στα «Επτά Κοράκια» των Αδελφών Γκριμ, στο «Μπάρναμπι Ρουτζ» του Κάρολου Ντίκενς, στα ποιήματα «Τα κοράκια» των Έντγκαρ Άλλαν Πόε και Αρθούρο Ρεμπώ, καθώς και σε δεκάδες άλλους συγγραφείς.

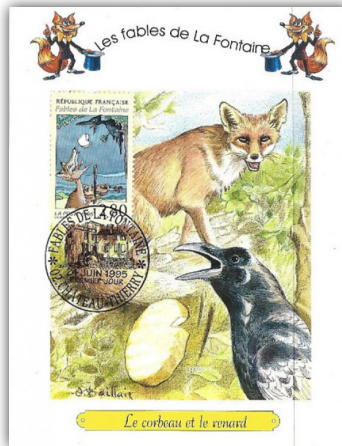
Ο γνωστός μύθος της Αλεπούς με το Κοράκι του Αισώπου είναι παρομοίωτος με αυτόν του Λα Φοντέν. Η μόνη τους διαφορά είναι στο φαγητό που κουβαλάει το κοράκι. Κατά τον Αίσωπο είναι ένα κομμάτι κρέας ενώ κατά

τον Λα Φοντέν ένα κομμάτι τυρί.

Εκτός από τη λογοτεχνία, σημαντική είναι η παρουσία του κορακιού και σε έργα εικαστικών καλλιτεχνών, όπως το «Σταροχώραφο με κοράκια» του Βαν Γκογκ.

«Σταροχώραφο με κοράκια» (Βαν Γκογκ)

Ο Απόλλων κιθαρωδός ρίχνει σπονδή σε κοράκι.

Στην Αρχαιότητα οι αρχαίοι Έλληνες έτρεφαν ιδιαίτερη αγάπη στο πτηνό αυτό και το είχαν αφιερώσει στο θεό Απόλλωνα. Υπάρχει μάλιστα και ένας όμορφος μύθος που μας πληροφορεί για το πώς πήρε το κοράκι το μαύρο χρώμα. Ο Απόλλωνας ήταν κάποτε τόσο ερωτευμένος με την πριγκίπισσα Κορωνίδα, κόρη του βασιλιά Φλεγία, ώστε εμπιστεύτηκε ένα λευκό κοράκι να την προσέχει. Μια μέρα που το κοράκι βρέθηκε απρόσεκτο,

η Κορωνίδα αποπλανήθηκε από έναν θνητό. Όταν το έμαθε ο Απόλλωνας, ζήλεψε τόσο πολύ που σκότωσε το κορίτσι με ένα βέλος. Στα πρόθυρα του θανάτου της, η Κορωνίδα του ανακοίνωσε ότι εγκυμονούσε το παιδί του, οπότε ο Απόλλωνας φρόντισε αμέσως να το σώσει. Το νεογέννητο ήταν ο Ασκληπιός. Ως τιμωρία για την αμέλειά του κορακιού, ο Απόλλων το έντυσε με μαύρο φτέρωμα. Στην εικόνα, ο Απόλλων ρίχνει μία σπονδή σε ένα κοράκι.

Τέλος, πολλές και χαρακτηριστικές είναι και οι σχετικές με το κοράκι ελληνικές δημώδεις εκφράσεις: "Άμε στον κόρακα (από το αρχαίο "άπιθι ες κόρακα)", "Βγάλε τον κόρακα", "Κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει", "Έχω κορακιάσει", "Κορακοζώητος", "κοράκια" οι νεκροθάφτες κ.λπ.

Παντελής Λεούσης

Η μαύρη χήρα

Η μαύρη χήρα είναι μια από τις πολλές αράχνες που ανήκουν στο γένος *Latrodectus*. Το όνομά της αναφέρεται στην τάση των θηλυκών σε ορισμένα είδη να καταβροχθίζουν το αρσενικό μετά το ζευγάρωμα. Το δηλητήριο της μαύρης χήρας αποτελείται από νευροτοξίνες και σε εξασθενημένους οργανισμούς μπορεί να προκαλέσει παράλυση ή ακόμα και τον θάνατο.

Η θηλυκή μαύρη χήρα είναι μαύρου χρώματος με μία έντονη κόκκινη κηλίδα στην κοιλιά, το σχήμα της οποίας μοιάζει με κλεψύδρα. Αυτό το σημείο λειτουργεί ως προειδοποίηση για τον κίνδυνο που διατρέχει ένας πιθανός θηρευτής της. Οι διαστάσεις της κυμαίνονται από 8 έως 40 χιλ. και το μέσο βάρος της είναι ένα γραμμάριο. Είναι πολύ καθιστική. Όταν δημιουργήσει το άντρο της δεν το εγκαταλείπει ποτέ.

Το αρσενικό, πολύ μικρότερο από το θηλυκό, έχει πορτοκαλί χρώμα και δεν είναι θανατηφόρο για τον άνθρωπο.

Η μαύρη χήρα ενεργοποιείται τη νύχτα. Την ημέρα μένει στο λάκκο της ή κάτω από μια πέτρα. Τρέφεται κυρίως με έντομα ή άλλα αραχνοειδή που συλλαμβάνει μέσω του ιστού που υφαίνεται στην είσοδο του κρησφύγετου. Μόλις πιαστεί το θήραμα στον ιστό του εγχέεται δηλητήριο, τα ένζυμα του οποίου ξεκινούν την πεπτική διαδικασία μέχρι που διαλύεται και τελικά αναρροφάται από την αράχνη. Έχει επίσης την ικανότητα να πετάει τον ιστό της σε μικρή απόσταση χάρη σε ένα τέταρτο ζεύγος ποδιών, παγιδεύοντας με αυτό τον τρόπο καλύτερα το θήραμα, όσο και για να αμύνεται από μικρούς θηρευτές.

Όταν ένα αρσενικό είναι ώριμο, δημιουργεί έναν ειδικό ιστό που ονομάζεται σπερματικός ιστός, στον οποίο αφήνει ελάχιστη ποσότητα σπέρματος. Κατόπιν φορτώνει το σπέρμα στα

δύο μικρά άκρα που εξέχουν πάνω από το στόμα και ξεκινά την αναζήτηση ενός ώριμου θηλυκού. Όταν βρει ένα, και αφού προσέξει να μην μπερδευτεί με το θήραμα, αρχίζει να το φλερτ τρίβοντας τα μπροστινά του πόδια.

Μόλις γίνει αποδεκτό, το αρσενικό φτάνει στο θηλυκό και αρχίζει να ζευγαρώνει. Μόλις ολοκληρωθεί η πράξη, το θηλυκό συνήθως σκοτώνει και καταβροχθίζει το αρσενικό.

Μετά απο κύηση ενός μηνός, γεννιούνται τα τρίπτου εκατό αυγά, τα οποία περικλείει σε ένα σάκο σε σχήμα σταγόνας, φτιαγμένο από τον ιστό της, τον οποίο κρεμάει και τον προστατεύει μέχρι την εκκόλαψη, κάτι που γίνεται μετά από περίπου 20 ημέρες. Τα μικρά θα παραμείνουν συγκεντρωμένα μέχρι την γέννησή τους, μετά την οποία μπορεί να συμβούν πράξεις κανιβαλισμού.

Η μαύρη χήρα θεωρείται μια από τις πιο επικίνδυνες αράχνες στον κόσμο. Εάν ενοχληθεί, επιτίθεται δαγκώνοντας και εγχύοντας πολύ μικρή ποσότητα δηλητη-

ρίου που μπορεί, σε σπάνιες περιπτώσεις, να αποβεί θανατηφόρο. Το δάγκωμά της δεν είναι πολύ επώδυνο, αλλά το δηλητήριο δρα γρήγορα, προκαλώντας αρχικά μούδιασμα στο προσβεβλημένο μέρος, ακολουθούμενο από μυϊκή δυσκαμψία, εφίδρωση, πονοκέφαλο, ναυτία, έντονο κοιλιακό άλγος, δυσκαμψία στην κοιλιά και την πλάτη, δυσκολία στην αναπνοή, ζάλη, παράλυση ή ακόμα και τον θάνατο αν δεν χορηγηθεί άμεσα αντίδοτο. Η μαύρη χήρα βρίσκεται κυρίως στη Βόρεια Αμερική, και λιγότερο στο Μεξικό και στον Καναδά. Στην Ευρώπη συναντάται σπανίως, κυρίως στις χώρες του νότου, διότι προτιμά θερμά και ξηρά κλίματα.

Π. Λ.

Δεξιά, η γόμα με πληροφορίες για την μαύρη χήρα.

BLACK WIDOW
Latrodectus mactans
This spider uses its highly poisonous venom to kill insect prey. It does at times bite humans in self-defense, but victims usually survive if properly treated. Despite popular belief, the female does not always eat the male after mating.

Ταζ Μαχάλ

Το όγδοο θαύμα του κόσμου

Το Ταζ Μαχάλ (Εικ.1, 4, 5), το λευκό μαυσωλείο που στέκει αγέρωχο στις όχθες του ποταμού Γιούμα στην πόλη Άγκρα της Ινδίας, αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά αρχιτεκτονικά μνημεία παγκοσμίως. Το εντυπωσιακό μνημείο έλκει τις ρίζες του από την Δυναστεία των Μογγόλων, μία δυναστεία μουσουλμάνων αυτοκρατόρων που κυβέρνησαν την Ινδία από το 1526 έως το 1858.

Η Άγκρα, πάλαι ποτέ πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας των Μογγόλων, ήταν το κέντρο μίας από τις πιο πλούσιες αυτοκρατορίες, κατά τη διάρκεια της οποίας άνθησε η ινδική κουλτούρα και τέχνη, αφήνοντας πίσω της πολλά μνημεία της ινδοϊσλαμικής αρχιτεκτονικής

Ένα τέτοιο μνημείο αποτελεί και το Ταζ Μαχάλ, το οποίο «γεννήθηκε» από μία ιστορία αγάπης και αφοσίωσης του αυτοκράτορα (σάχη) Σαχ Γιαχάν Α' (Εικ.2), που ανήκε στη Δυναστεία, με την τρίτη σύζυγό του, τη Μουμτάζ, με την οποία έζησαν 21 υπέροχα χρόνια μαζί. Η αγάπη τους ήταν τόσο δυνατή που είχε εμπνεύσει καλλιτέχνες, ποιητές, ακόμη και δικαστικά έγγραφα της εποχής.

Ο Σαχ Γιαχάν αντίκρισε για πρώτη φορά τη Μουμτάζ στην αγορά του βασιλικού συμπλέγματος. Ήταν έρωτας με την πρώτη ματιά και γρήγορα έγινε η τρίτη σύζυγός του. Αν και ο ίδιος είχε και άλλες συζύγους για πολιτικούς λόγους, εκείνος είχε μάτια μόνο για την Μουμτάζ. Της είχε δώσει αυτό το όνομα,

το οποίο σημαίνει «κορώνα του παλατιού».

Η Μουμτάζ ταξίδεψε μαζί του σε όλη την Ινδία. Τον συνόδευε ακόμη και στις στρατιωτικές του αποστολές, ενώ ήταν η πιο έμπιστη και αγαπημένη του σύμβουλος.

Όμως, η μοίρα για τη Μουμτάζ επεφύλασσε ένα άσχημο παιχνίδι. Στην προσπάθειά της να γεννήσει το... 14ο παιδί τους, στις 17 Ιουνίου 1631, πέθανε.

Ο θάνατός της έφερε σε απόγνωση τον Γιαχάν, ο οποίος ήθελε να χτίσει για εκείνη ένα μνημείο και τόπο ανάπαυσης της ψυχής της. Τήρησε την υπόσχεση που της έδωσε εκείνη τη στιγμή κατ' επιθυμία της, να χτίσει ένα μεγαλοπρεπές μνημείο προς τιμήν της, που όμοιό του δεν θα υπήρχε στον κόσμο. Έτσι, δημιουργήθηκε το Ταζ Μαχάλ.

Οι πρώτες εργασίες για την ανέγερσή του ξεκίνησαν το 1632 και έπειτα από τη συμβολή και τις πολλές ώρες εργασίας 22.000 εργατών, κατάφερε να ολοκληρωθεί το 1649. Ωστόσο, για την ολοκλήρωση ολοκληρω του κτιριακού συγκροτήματος, χρειάστηκαν συνολικά 22 ολόκληρα χρόνια.

Όταν ολοκληρώθηκε, ένας χρυσός φράχτης τοποθετήθηκε γύρω από το φέρετρο, το οποίο λέγεται, ότι ο αυτοκράτορας στόλισε με πέρλες και διαμάντια. Επίσης, τοποθέτησε 2.000 φρουρούς για να το προσέχουν.

Ο Σαχ Γιαχάν σκόπευε να χτίσει άλλο ένα μνημείο από μαύρο μάρμαρο, στην αντίπε-

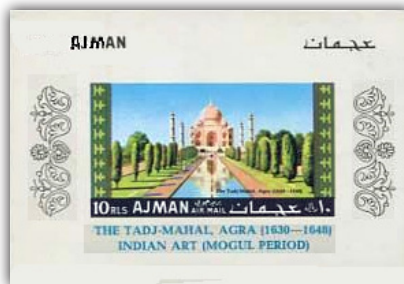
1

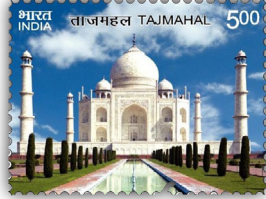
2

3

ρα όχθη του ποταμού, για να το αφιερώσει στον ίδιο του τον εαυτό. Πριν ξεκινήσει όμως για το δεύτερο εγχείρημά του, ο γιος του Ορανγκζέμπ κατέλαβε

την εξουσία και τον φυλάκισε. Ο αυτοκράτορας πέρασε το υπόλοιπο της ζωής του στο οχυρό της πόλης Άγκρα, κοιτώντας το Ταζ Μαχάλ και περιμένοντας τη στιγμή που θα ξανασυναντούσε την πολυαγαπημένη του σύζυγο. Μετά το θάνατό του, το 1666, ετάφη δίπλα της.

Χρωματικά το Μαουσωλείο είναι κτισμένο από λευκό μάρμαρο που έρχεται σε αντίθεση με τα δύο παραπλήσια κτίρια, το τέμενος και το τζαβάντ, που είναι κτισμένα από κόκκινο ψαμμίτη. Το κυρίως κτίσμα του Μαουσωλείου βρίσκεται

σε μαρμάρينو βάθρο ύψους 7 μέτρων ενώ σε κάθε πλευρά φέρει λοξές γωνιώδεις κατασκευές, σε καθεμιά από τις οποίες υπερέρχει μια τεράστια τοξοειδής πύλη ύψους 33 μέτρων.

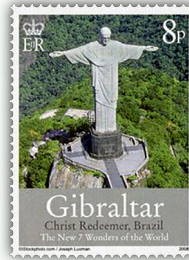
Εσωτερικά ο κυρίως χώρος του αποτελεί οκταγωνικό θάλαμο με ανάγλυφες διακοσμήσεις, στο κέντρο του οποίου βρίσκονται τα δύο κεντάφια του Σάχη και της αγαπημένης του, που περιβάλλονται από διάτρητο μαρμάρينو κιγκλίδωμα. Οι πραγματικοί τάφοι τους βρίσκονται λίγο πιο κάτω, στο επίπεδο του κήπου.

Σήμερα το Ταζ Μαχάλ αποτελεί ένα από τα πλέον επισκέψιμα μνημεία στον κόσμο, ενώ έχει χαρακτηριστεί Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Α. Κ.

Ο Χριστός Λυτρωτής

Αυτό το μεγαλειώδες άγαλμα του Ρίο ντε Τζανέιρο θεμελιώθηκε στις 12 Οκτωβρίου 1931, με εντυπωσιακή τελετή εγκαινίων, παρουσία πολιτικών και εκκλησιαστικών αρχών. Οι οργανωτές και οι εμπνευστές του

μνημειώδους αγάλματος, θέλοντας να εντυπωσιάσουν το κοινό, είχαν σχεδιάσει να ανάψουν τα φώτα με τρόπο φαντασμαγορικό: θα τα άναβε ο πρωτοπόρος Γουλιέλμος Μαρκόνι από το αγκυροβολημένο σκάφος του στη Νάπολη

της Ιταλίας. Θα έστειλε ηλεκτρικό σήμα σε ένα σταθμό στο Ντόρτσεστερ της Αγγλίας και από εκεί θα μεταφερόταν σε μια κεραία στο Ρίο, απ' όπου θα άναβαν τα φώτα του αγάλματος. Ωστόσο, ο καιρός δεν βοήθησε, το σήμα ήταν αδύναμο, και τα φώτα τα άναψαν οι τεχνικοί του Ρίο.

Το άγαλμα στέκεται με απλωμένα τα χέρια σαν να καλωσορίζει τον κόσμο, σε ύψος 710 μέτρων.

Έχει ύψος 32 μέτρα, ζυγίζει 1.000 τόνους και μάλιστα είναι εγκατεστημένο με τρόπο ώστε να απενεργεί την πόλη του Ρίο.

Ο θεμέλιος λίθος μπήκε στο βουνό Κορκοβάντο στις 4 Απριλίου 1922 και οι εργασίες της ανέγερσης διήρκεσαν συνολικά 5 χρόνια. Το σχέδιο του αγάλματος ήταν του Γάλλου γλύπτη Πολ Λαντοβσκι.

Σήμερα η ανάβαση των επισκεπτών στο βουνό για να δουν το άγαλμα γίνεται πλέον με σύγχρονα μέσα, με ανελκυστήρες που προσφέρουν πανοραμική θέα και κυλιόμενες σκάλες. Έτσι, οι επισκέπτες δεν αντιμετωπίζουν πλέον τη δυσκολία να ανέβουν τα 220 σκαλιά για να φτάσουν στη βάση του αγάλματος.

Α. Τ.

Η βία κατά των γυναικών

Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1999 επιβεβαίωσε την επίσημη ανακήρυξη της 25ης Νοεμβρίου κάθε έτους ως Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών, καλώντας τις κυβερνήσεις, τους οργανισμούς, τον Τύπο και όλα τα μέσα ενημέρωσης του κόσμου να προτείνουν για εκείνη την ημερομηνία δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού.

Η ημερομηνία επιλέχθηκε στη μνήμη των τριών αδερφών Patria, Minerva και Maria Teresa Mirabal, γνωστές για το ότι πολέμησαν ενάντια στη δικτατορία του στρατηγού Τρουχίλο με την κωδική ονομασία «Las mariposas» («Οι πεταλούδες»), οι οποίες δολοφονήθηκαν τον Νοέμβριο του 1960 στη Δομινικανή Δημοκρατία λόγω της αντίθεσής τους στο καθεστώς.

Ο αγώνας των Δομινικανών «πεταλούδων» κατά της δικτατορίας είχε ξεκινήσει με την ένταξή τους στο «Κίνημα της 14ης Ιουνίου», που τις οδήγησε στη σύλληψη μαζί με τους συντρόφους τους, με την κατηγορία της «επίθεσης στην εθνική ασφάλεια». Λίγους μήνες αργότερα, ενώ οι σύντροφοί τους κρατήθηκαν στη φυλακή, αυτές αφέθηκαν ελεύθερες. Στις 25 Νοεμβρίου 1960, ενώ πήγαιναν να επισκεφτούν τους συζύγους στη φυλακή, πράκτορες των Στρατιωτικών Μυστικών Υπηρεσιών τις σταμάτησαν, τις βίασαν, τις βασάνισαν και τις στραγγάλισαν. Κατόπιν τις έριξαν σε ένα κρεμό μαζί με το αυτοκίνητό τους, για να φανεί ο θάνατός τους ως ατύχημα.

Το ότι ήταν γυναίκες φάνηκε στους δολοφόνους τους ως μια πειραιτέρω δικαιοδοσία

για την κακοποίησή τους. Αυτό το μαρτύριο που υπέστησαν μας θυμίζει τη σωματική και ηθική βία που πολλές γυναίκες συνεχίζουν να υφίστανται κάθε μέρα του χρόνου, σε κάθε μέρος του κόσμου, είτε λόγω της ελεύθερης σκέψης τους, είτε για θαρραλέες πράξεις τους, ή ακόμη και μόνο για το γεγονός ότι είναι γυναίκες.

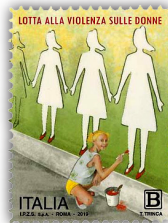
Η κατάσταση της βίας λόγω φύλου εξακολουθεί να είναι δραματική σε όλο τον κόσμο σήμερα. Τα Ηνωμένα Έθνη εκτιμούν ότι το 70% των γυναικών βιώνουν κάποια μορφή σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας στη ζωή τους, με τις πιο κοινές μορφές να είναι η καταπίεση εντός της οικογένειας.

Σύμφωνα με δημοσίευμα ιταλικής εφημερίδας που επικαλείται στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών, στο Τμήμα Δημόσιας Ασφάλειας της χώρας, την περίοδο 1 Ιανουαρίου έως 10 Οκτωβρίου 2021 καταγράφηκαν 92 γυναικοκτονίες, εκ των οποίων 78 γυναίκες έχασαν τη ζωή τους στο οικογενειακό ή οικείο περιβάλλον. Οι 54 από αυτές έγηαν από τα χέρια του νυν ή πρώην συντρόφου τους.

Έχουν θεσπιστεί ειδικοί υπηρεσιακοί τηλεφωνικοί αριθμοί για κλήσεις από γυναίκες που υφίστανται κακοποίηση, ή από άλλα άτομα που διαπιστώνουν κάτι τέτοιο και το καταγγέλλουν. Σε πολλές χώρες, όπως και στην Ελλάδα, έχουν μάλιστα αυστηροποιηθεί οι ποινές. Εντούτοις τα σχετικά περιστατικά αντί να μειώνονται, γίνονται όλο και πιο συχνά. Αναφερόμενοι και πάλι στο ιταλικό δημοσίευμα, το πρώτο τρίμηνο του 2021 ο αριθμός των κλήσεων σε σύγκριση με

Οι τρεις τραγικές «πεταλούδες»

Εκδόσεις κατά της βίας των γυναικών

την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, αυξήθηκε κατά 109%, καθώς και το δεύτερο τρίμηνο συνέχισε να αυξάνεται σε σύγκριση με το προηγούμενο.

Οι σχετικές τηλεφωνικές υπηρεσίες, τόσο στην Ιταλία όσο και αλλού, συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο ως κόμβος μεταξύ των υπηρεσιών περιφερειακής υποστήριξης. Στην Ιταλία, το 66,5% των γυναικών που τηλεφώνησαν το πρώτο τρίμηνο του 2021, παραπέμφθηκαν σε τοπική υπηρεσία, και από αυτές το 57,1% (2.462 θύματα) στάλθηκαν σε ένα συγκεκριμένο κέντρο υποστήριξης κατά της βίας.

Σε πολλές χώρες λειτουργούν επίσης δίοδοι ακρόασης και συμβουλευτικής για κακοποιούς άνδρες που έχουν επίγνωση της συμπεριφοράς τους, θέλουν να αλλάξουν τον τρόπο σχέσης τους, να κατανοήσουν ποιοι είναι οι μηχανισμοί που τους οδηγούν σε αυτή και να σταματήσουν την προδιάθεσή τους για σωματική και ψυχολογική βία.

Σύμφωνα με τη μεγαλύτερη δημοσκοπική έρευνα από 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει διεξαχθεί παγκοσμίως για τη βία κατά των γυναικών από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία συμμετείχαν πάνω από 42.000 γυναίκες ηλικίας από 18 έως 74 ετών, μία στις τρεις γυναίκες στην ΕΕ έχει υποστεί σωματική βία από την ηλικία των 15 ετών και άνω, μία στις δύο έχει βιώσει ψυχολογική βία από τον σύντροφό της, μία στις οκτώ έχει υποστεί οικονομική βία από

τον σύντροφό της, μία στις είκοσι έχει πέσει θύμα βιασμού, μία στις τρεις γυναίκες έχει παρενοχληθεί σεξουαλικά στον χώρο εργασίας, μία στις πέντε νεαρές γυναίκες μεταξύ 18-29 ετών έχει παρενοχληθεί σεξουαλικά στο διαδίκτυο, μία στις πέντε γυναίκες έχει βιώσει stalking (εξακολουθητική παρακολούθηση) και μία στις πενήντα χάνει τη ζωή της κάθε εβδομάδα εξαιτίας της ενδοοικογενειακής βίας. Και όλα αυτά στην, κατά τεκμήριο, περισσότερο ανεπτυγμένη Ευρώπη.

Τον Μάιο του 2011 υπεγράφη στην Κωνσταντινούπολη η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, αποτελώντας το πρώτο διεθνές δεσμευτικό νομικό πλαίσιο για την πρόληψη της βίας, την προστασία των θυμάτων και την τιμωρία των δραστών. Παράλληλα, περιορίζει τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα νομοθετικά πλαίσια και στις πολιτικές των κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώ-

πης.

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης τοποθετεί το θέμα της βίας κατά των γυναικών στο ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο της ανισότητας των φύλων και της έλλειψης σεβασμού προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των γυναικών και ως εκ τούτου επικεντρώνεται σε όλες τις μορφές βίας.

Παντελής Λεούσης

Γραμματόσημα με την ένδειξη "Ενάντια στη βία κατά των γυναικών"

Εκδηλώσεις Αφρικανών γυναικών κατά της βίας εναντίον τους

Γκαμπριέλε Ντ'Ανούντσιο

Ο Γκαμπριέλε Ντ'Ανούντσιο (Gabriele D'Annunzio, 1863-1938) ήταν ο κορυφαίος Ιταλός συγγραφέας στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ου αιώνα. Ποιητής, μυθιστοριογράφος, δραματουργός, διηγηματογράφος, δημοσιογράφος, το έργο του επηρέασε γενιές Ιταλών συγγραφέων και προκάλεσε έντονες εντυπώσεις σε όλη την Ευρώπη. Ταυτόχρονα ήταν στρατιωτικός ήρωας και πολιτικός ηγέτης, με τον ρόλο του στην πολιτική να είναι αμφιλεγόμενος λόγω την επιρροής του στον ιταλικό φασισμό και της ιδιότητάς του ως υποτιθέμενου προπομπού του Μπενίτο Μουσολίνι.

Γιος ενός πολιτικά εξέχοντος και πλούσιου γαιοκτήμονα της Πεσκάρα, ο Ντ'Ανούντσιο σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης. Τα πρώτα του ποιήματα, γεμάτα πληθωρικότητα και παθιασμένες, αισθησιακές περιγραφές, δημοσιεύτηκαν όταν ήταν 16 ετών. Μετά τα πρώτα δύο μυθιστορήματά του που προκάλεσαν αίσθηση, ο Ντ'Ανούντσιο έγινε διάσημος όταν εμφανίστηκε το πιο γνωστό μυθιστόρημά του, «Ο θρίαμβος του θανάτου» (1894). Αυτό και το επόμενο σημαντικό μυθιστόρημά του, «Οι Παρθένες των Βράχων» (1896), παρουσίαζαν μοχθηρούς εγωιστές και εντελώς ανήθικους ντισεϊκούς ήρωες.

Ο Ντ'Ανούντσιο συνέχισε τη θαυμάσια λογοτεχνική του παραγωγή μέχρι τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, μερικά από τα σπουδαιότερα ποιητικά του έργα, όπως η λυρική συλλογή του 1899 «Έπαινος στον Ουρανό, στη Θά-

λασσα, στη Γη και στους Ήρωες» και η συλλογή «η Αλκυόνη» (1904).

Το 1883 παντρεύτηκε την εκπληκτικής ομορφιάς Μαρία Hardouin που του χάρισε τρεις γιους, και με την οποία χώρισαν το 1891. Τρία χρόνια αργότερα ο Ντ'Ανούντσιο ξεκίνησε μια μακροχρόνια και ταραχώδη σχέση με την ηθοποιό Ελεονόρα Ντούζε, μια από τις σημαντικότερες μορφές της θεατρικής τέχνης σε παγκόσμιο επίπεδο, και στράφηκε στη συγγραφή θεατρικών έργων γι'αυτήν, ιδίως τις τραγωδίες «Η Τζοκόντα» και «Φραντζέσκα ντα Ρίμινι».

Αυτή η σχέση που χαρακτηρίστηκε από βαθιά καλλιτεχνική και ποιητική κατανόηση, αλλά και με πολλά σκαμπανεβάσματα, ζήλιες και προδοσίες, διακόπηκε το 1910, όταν ο Ντ'Ανούντσιο επέλεξε μία άλλη μεγάλη ηθοποιό, την Γαλλίδα Σάρα Μπερνάρ, να ερμηνεύσει τον κύριο ρόλο στην τραγωδία του «Η Νεκρή Πόλη», που αρχικά προοριζόταν για την Ντούζε. Η ρήξη αυτή ήταν αναπόφευκτη, καθώς η Ιταλίδα τραγωδός ένωσε δημόσια ταπεινωμένη, αλλά και ο Ντ'Ανούντσιο, με αυτή του την κίνηση έδειξε την διάθεσή του για αλλαγή συντρόφου.

Ακολούθησαν νέα θεατρικά έργα και ένα μυθιστόρημα, αλλά αυτά απέτυχαν να χρησιμοποιήσουν τον υπερβολικό τρόπο ζωής του Ντ'Ανούντσιο, και το χρέος του τον ανάγκασε να καταφύγει στη Γαλλία το 1910.

Όταν ξέσπασε ο Α' Πα-

Η Ντούζε σε ιταλική και σοβιετική έκδοση.

Σάρα Μπερνάρ

γκόσμιος Πόλεμος, επέστρεψε στην Ιταλία για

να παροτρύνει με πάθος την είσοδο της χώρας του στον πόλεμο. Αφού η Ιταλία κήρυξε τον πόλεμο, βυθίστηκε στις μάχες ο ίδιος, αναζητώντας επικίνδυνες αποστολές σε διάφορους στρατιωτικούς κλάδους. Τελικά εντάχθηκε στην αεροπορία και σε μία από τις μάχες που συμμετείχε έχασε το ένα του μάτι.

Ο Ντ'Ανούντσιο αγαπούσε τις τολμηρές, ατομικές στρατιωτικές ενέργειες. Δύο από τις πιο γνωστές του που πραγματοποιήθηκαν το 1918, ήταν η πτήση του πάνω από τη Βιέννη, όπου έριξε χιλιάδες προπαγανδιστικά φυλλάδια πάνω από την πόλη, και η «beffa di Buccari» («φάρσα του Μπακάρ»), μια τολμηρή αιφνιδιαστική επίθεση στον αυστρουγγρικό στόλο με τορπιλλακάτους, στον κόλπο Μπακάρ της Κροατίας.

Ωστόσο, μία ακόμα πιο τολμηρή και απροσδόκητη ενέργεια του Ντ'Ανούντσιο ήταν η κατάληψη της Ριέκας (ιταλικά Fiume). Εκμεταλλευόμενος τη συγκεχυμένη κατάσταση που επικρατούσε το 1919 σε αυτή την κροατική πόλη, την οποία διεκδικούσαν Ιταλο-γάλλοι και Γιουγκοσλάβοι, τέθηκε επικεφαλής μιας ομάδας στρατιωτών και πρώην λιποτακτών, την κατέλαβε, εγκατέστησε Προσωρινή Κυβέρνηση (Governo Pronvisorio), και την κυβέρνησε για δεκαπέντε μήνες, μέχρι που βρετανικά και γαλλικά στρατεύματα αποβίβαστηκαν και πήραν τον έλεγχό της.

Η πολύχρωμη καριέρα του Ντ'Ανούντσιο, οι σκανδαλώδεις έρωτές του, η τόλμη του σε καιρό πολέμου, η ευγλωττία και η πολιτική ηγεσία του σε δύο εθνικές κρίσεις, όλα συνέβησαν στο να γίνει μια από τις πιο εντυπωσιακές προσωπικότητες της εποχής του.

Ο Ντ'Ανούντσιο επισκέφθηκε την Ελλάδα δύο φορές και η αγάπη του για την αρχαία

Ελλάδα υπήρξε προφανής από τη κυκλοφορία της 1ης συλλογής ποιημάτων του με τίτλο Primo Vere («στην αρχή της άνοιξης») που αποτελεί ύμνο στις μορφές του Ομήρου, του Αλκαίου, της Σαπφούς, του Βάκχου και της ακτής της Ιωνίας. Στο 1ο ταξίδι του έφτασε στη Λευκάδα στις 30 Ιουλίου 1895. Επισκέφτηκε Λευκάδα, Κορινθιακό κόλπο, Ολυμπία, Μυκήνες, επίσκεψη που τον ενέπνευσε να γράψει το ποίημα «Νεκρή Πόλη», Ναύπλιο, Αθήνα, Πάτρα και μερικά νησιά, και εντυπωσιάστηκε ιδιαίτερα από τα αρχαία ελληνικά αγάλματα στα μουσεία. Σε επιστολή για τις εντυπώσεις του ταξιδιού του γράφει, «...*Η Ελλάδα είναι όπως τη φανταζόμουν, ξερή και βραχώδης, καλυμμένη μ' ελιές και κυπαρίσσια, με υπέροχες οροσειρές.*

Τα βουνά με την ομορφιά τους έχουν την αξία ενός έργου τέχνης όπως τα αγάλματα...».

Στο 2ο ταξίδι του, το Γενάρη του 1899, συνοδεύονταν από την Ελεονόρα Ντούζε. Σταμάτησε στην Αθήνα, κατά την επιστροφή του από την Αλεξάνδρεια και το Κάιρο, και μίλησε στη φιλολογική αίθουσα Παρνασσός, όπου απήγγειλε την «Προσευχή Στους Αθηναίους» με αναφορές ιδιαίτερα στη δόξα της αρχαίας Ελλάδας και του πολιτισμού της, ενώ η Ντούζε πρωταγωνίστησε στη σάλα του Παρνασσού, στο δράμα του «Ονειρο Ανοιξιάτικης Αυγής». Ο Ιταλός διανοούμενος τιμήθηκε από τον Φιλολογικό όμιλο του Παρνασσού, συναντήθηκε και γνώρισε ανθρώπους των γραμμάτων,

συμμετείχε σε γεύμα προς τιμή του, και στη συνέχεια αναχώρησε με προορισμό τη Κέρκυρα, όπου έκανε διακοπές ενός μηνός και έγραψε τη τραγωδία La Gloria (Η Δόξα).

“Φιούμε” και “Προσωρινή Κυβέρνηση”. Κατά τη σύντομη διάρκεια της εκδόθηκαν γραμματόσημα με το πρόσωπο του Ντ'Ανούντσιο, που επισημάνθηκαν αργότερα.

Ο Ντ'Ανούντσιο Αντισυναγματάρχης.

Ο Φρειδερίκος Σοπέν γεννήθηκε το 1810 στη Ζελαζόβα Βόλα, ένα χωριό 46 χλμ. δυτικά της Βαρσοβίας, από μητέρα Πολωνή και πατέρα Γάλλο που ζούσε στην Πολωνία από το 1787 και έπαιζε βιολί. Είχε αποκτήσει μάλιστα την πολωνική υπηκοότητα και είχε πάρει μέρος στην ιστορική Εξέγερση του Κοσπιούσκο του 1794. Στην Πολωνία παρέδιδε μαθήματα γαλλικής γλώσσας. Η μητέρα του ήταν πιανίστα. Από τα πρώτα χρόνια της ζωής του γοητεύτηκε από το πιάνο. Η προδιάθεσή του στη μουσική ήταν εμφανής. Από μικρός έδειξε το ταλέντο του. Πήρε τα πρώτα μαθήματα πιάνου από τη μητέρα του από 4 ετών, και όταν ήταν 6 ετών τυπώθηκε η πρώτη του σύνθεση.

Η αριστοκρατική κοινωνία της εποχής, που λαχταρούσε τα παιδιά θαύματα με κοντό παντελόνι, ερωτεύτηκε τον μικρό χερουβείμ που, ήδη από την ηλικία των 8 ετών, έπαιζε στους κοινωνικούς κύκλους της Βαρσοβίας και έχτιζε από τότε την σπουδαία φήμη του. Τη φήμη του που γρήγορα έγινε μεγάλη και στην πολωνική πρωτεύουσα τον θεωρούσαν δεύτερο Μότσαρτ.

Το 1826, μπήκε στο Ωδείο της Βαρσοβίας, όπου ο Γιόζεφ Έλσνερ, δάσκαλος της σύνθεσης στον οποίο μαθήτευσε ο Φρειδερίκος, μιλούσε παντού για τις εξαιρετικές ικανότητές του μαθητή του και την μουσική ιδιοφυΐα του.

Το 1829 έδωσε τις πρώτες μεγάλες του συναυλίες στη Βιέννη και, εν τω μεταξύ, είχε συνθέσει ήδη μερικά σημαντι-

κά έργα, όπως το 2ο κοντσέρτο, την πρώτη σονάτα για πιάνο και κάποιες από τις «σπουδές» για πιάνο. Το 1830 έφυγε από την Πολωνία για να συνεχίσει τις εμφανίσεις του στη Βιέννη. Μετά την αναχώρησή του ξέσπασε στη χώρα επανάσταση κατά της τσαρικής εξουσίας, η οποία συνетρίβη και ο συνθέτης δεν μπόρεσε ποτέ να επιστρέψει στην πατρίδα του.

Οι σπουδές στο Ωδείο του προσφέρουν περισσότερη έμπνευση και αναπτύσσουν την τεχνική του για τη δημιουργία όλο και σπουδαιότερων συνθέσεων. Ο Σοπέν είναι ένα νοσταλγικό πλάσμα και η σλαβική του ψυχή θα εκφράζεται σε όλη του τη ζωή στις νότες του, καθιστώντας τον αυτόν τον κατεξοχήν ρομαντικό πιανίστα.

Το 1827, η φυματίωση κέρδισε τη μικρότερη αδερφή του και αργότερα κυρίευσε τους πνεύμονες και του ίδιου, χωρίς να αυτός να χάσει ποτέ την αυτοκυριαρχία του. Αρχίζει να δίνει συναυλίες και το όνομά του εμφανίζεται περισσότερο έμπνευση χάρη και στην τεχνική που παντού. Μια πολωνική εφημερίδα του 1830 αναφέρει: «Όλοι θαυμάζουν με ενθουσιασμό το εξαιρετικό ταλέντο αυτού του νεαρού βιρτουόζου. Μερικοί βλέπουν μέσα του έναν νέο Μότσαρτ».

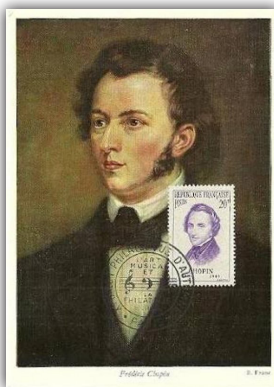
Μετά την Πολωνία, το μουσικόφιλο κοινό της οποίας κατέκτησε ολοκληρωτικά, ήρθε καιρός να κατακτήσει και άλλους ορίζοντες. Οι συναυλίες του στη Βιέννη, στο Βερολίνο και στο Παρίσι είναι ένας θρίαμβος. Πηγαίνοντας προς το

Μουσική από την «Πολονέζα», ένα από τα γνωστότερα έργα του.

Το σπίτι που γεννήθηκε στην Ζελαζόβα Βόλα.

Παρίσι, μαθαίνει για την Πολωνική επανάσταση ενάντια στους Ρώσους κατακτητές της χώρας του. Από εκείνη τη στιγμή, ο Σοπέν θα εκθρέψει μια εθνικιστική φλόγα που δεν θα τον εγκαταλείψει ποτέ, παρά το γεγονός ότι δεν ξαναπάτησε το πόδι του στο χώμα της παιδικής του ηλικίας. Τελικά, η Πόλη του Φωτός ήταν αυτή που θα διαδώσει και θα αποκαλύψει σε ολόκληρο τον κόσμο την μεγάλη λάμψη του μεγάλου πιανίστα, ο οποίος, αποφεύγοντας τις μεγάλες αίθουσες, συχνάζει σε λογοτεχνικά σαλόνια και καλλιτεχνικούς κύκλους και όλοι συρρέουν γύρω από το όργανό του.

Η μεγάλη φήμη του ως πιανίστα και διακεκριμένου δάσκαλου πιάνου του εξασφάλισε πια έναν καλό τρόπο ζωής. Έγινε φίλος με τον Λιστ, τον άλλο θρυλικό πιανίστα, μέσω του οποίου γνώρισε το 1836 και την Γεωργία Σάνδη (ψευδώνυμο της Βαρώνης Ντυντεβάν, Γαλλίδας μυθιστοριογράφου, δημοσιογράφου και πρώιμης φεμινίστριας). Μία γνωριμία με αυτή τη λαμπρή γυναίκα των γραμμάτων που κάπνιζε πούρα και στολιζόταν σαν άντρας, που εξελίχτηκε σε μία μεγάλη και θεελλώδη ιστορία αγάπης.

Η Σάνδη, αν και υπόσχεται ηδονικές απολαύσεις, γίνεται φύλακας άγγελος του Σοπέν παρά τον περιπλοκό χαρακτήρα του. Ενός Σοπέν που τον έχει καταβροχθήσει η φυματίωση και τον οποίο θα καταλήξει να αποκαλεί «αγαπημένο μου πτώμα». Βρίσκουν συχνά καταφύγιο στο πατρικό σπίτι της Σάνδης που βρίσκεται σε μία γαλλική πολίχνη, όπου εγκατέστησε μια καπι-

τονέ πόρτα για να μπορεί ο αγαπημένος της να συνθέτει με ησυχία. Σε αυτό το σπίτι έγραψε ο Σοπέν πολλά από τα μεγαλύτερα αριστουργήματά του, συμπεριλαμβανομένων πολλών από τα «Νυχτερινά». Πάντως, σε αντίθεση με τον Λιστ που διαπρέπει στη σκηνή σε κατάμεστες αίθουσες συναυλιών, ο Σοπέν αρέσκεται μόνο στη ζεστή και οικεία ατμόσφαιρα των σαλονιών ή των ιδιωτικών συναυλιών. Επάνω σε αυτό, η Γεωργία Σάνδη έγραψε: «Δεν θέλει αφίσες, δεν θέλει προγράμματα, δεν θέλει πάρα πολύ κοινό. Τον τρομάζουν τόσα πράγματα που του προτείνω».

Μετά από σχεδόν δέκα χρόνια ρομαντικής συμβίωσης, το ειδύλλιο των δύο ερωτευμένων πήρε τέλος. Σοπέν και Σάνδη χώρισαν εν μέσω οικογενειακών καυγάδων.

Τόσο το τραύμα που του προκάλεσε αυτός ο χωρισμός, όσο και η κακή εξέλιξη της υγείας του εξαιτίας την φυματίωσης που δεν τον εγκατέλειψε ποτέ, οδήγησαν τον Σοπέν στο θάνατο το 1849, σε ηλικία 39 ετών. Στην κηδεία του ακούστηκε το περίφημο «Ρέκβιεμ» του Μότσαρτ, συγκλονίζοντας τους πολλούς φίλους και θαυμαστές του που τον συνόδεψαν στην τελευταία του κατοικία.

Η μουσική του Σοπέν αναδεικνύει την ευγένεια της ψυχής του και τη μελαγχολία που αναδύεται μέσα από αυτήν. Είναι πλήθος οι προσωπικότητες που υποκλήθηκαν μπροστά στην ιδιοφυΐα και την ποίηση του έργου του Σοπέν. Μεταξύ αυτών οι Ντελακρουά, Μπαλζάκ, Πλειέλ, Σούμαν και τόσο άλλοι.

Παντελής Λεούσης

Γεωργία Σάνδη και το σπίτι της

Γιόζεφ Έλισερ, δάσκαλος σύνθεσης του Σοπέν

Μνημεία του Σοπέν στη Βαρσοβία και στη Σιγκαπούρη.

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκθεθεί σε επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Μετά την κυκλοφορία του βιβλίου "Εγχειρίδιο του Θεματικού Φιλοτελισμού", της γνωστής έκδοσης του συλλόγου μας, τα κείμενα της παρούσας στήλης αναπαράγονται από αυτό.

Γραμματόσημα "Δείγματα" (SPECIMEN)

Οι περισσότεροι από εμάς γνωρίζουν τα κυπριακά γραμματόσημα με την επισήμανση SPECIMEN (=δείγμα). Είναι από τα πιο γνωστά της αγοράς και πολλοί φιλοτελιστές τα έχουν στη συλλογή τους. Γνωστά είναι επίσης και τα ελληνικά γραμματόσημα με τη επισήμανση AKYRON. Αυτά όμως τα συναντάμε κυρίως στις δημοπρασίες.

Η ποικιλία των δειγμάτων γραμματοσήμων ξεκίνησε από πολύ παλιά, ταυτόχρονα με την εμφάνιση των πρώτων "adhesive" (αυτοκόλλητων) γραμματοσήμων του Sir Rowland Hill (Penny Black και Twopenny Blue). Τότε, εστάλησαν δείγματα σε όλα τα ταχυδρομεία του Βασιλείου για ενημέρωση των ταχυδρομικών προϊσταμένων, λίγο πριν από την κανονική κυκλοφορία τους στις θυρίδες. Αυτά τα δείγματα δεν έφεραν επισήμανση ή άλλο διακριτικό, ώστε δεν είναι δυνατό να ξεχωρίσουν από τα υπόλοιπα γραμματόσημα.

Επίσημη παρουσία των δειγμάτων SPECIMEN (ή όπως πολλές χώρες τα ονόμαζαν στη γλώσσα τους και τα επισήμαιναν σχετικά), άρχισε το 1879, ως υποχρέωση των εθνικών ταχυδρομείων μελών της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης (UPU), για ενημέρωση των

υπολοίπων μελών της για τις νέες εκδόσεις που κυκλοφορούν.

Είχε συμφωνηθεί όλες οι χώρες μέλη να στέλνουν 70 αντίτυπα κάθε νέας έκδοσης, είτε στη UPU, ώστε αυτή να τα διανείμει, είτε απευθείας στους άλλους εθνικούς ταχυδρομικούς οργανισμούς-μέλη της. Ο αριθμός των αντιτύπων αυτών αυξανόταν ανάλογο με τον αριθμό των κρατών-μελών που προσθέτονταν στη δύναμη της UPU, χρόνο με το χρόνο.

Οι περισσότερες χώρες έστελναν αυτά τα δείγματα με μηχανική επισήμανση, που συνήθως γινόταν στο ίδιο τυπογραφείο που τύπωνε τα γραμματόσημα. Υπάρχουν όμως πολλές περιπτώσεις όπου τα δείγματα κατασκευάζονταν με διατρητική μηχανή ή και με σφράγιση με το χέρι. Τέλος, πολλές χώρες έστελναν τα δείγματά τους χωρίς κανένα εξωτερικό σημάδι που να τα ξεχωρίζει από τα κανονικά γραμματόσημα. Τέτοιο παράδειγμα είναι της εικ. 1, όπου απεικονίζεται η σειρά του Φαβιέρου πάνω σε απόκομμα σελίδας άλμπουμ. Η σειρά είχε αποσταλεί στο Ταχυδρομείο της Πορτογαλίας. Εκεί, κάποιος επιτετραμμένος ταχυδρομικός ονόματι A R Costa την επικόλλησε στο άλμπουμ, την υπόγραψε, επισήμανε την πρώτη αξία με ESPECIMEN χρώ-

1

ματος μπλε και την έστειλε προς ενημέρωση στο Ταχυδρομείο της Μαδαγασκάρης, απ' όπου, μαζί με άλλα, έκανε κάποια στιγμή την εμφάνισή του στο εμπόριο.

Η Ελλάδα έστειλε τα πρώτα δείγματα μεγάλων κεφαλών λίγο πριν το Φεβρουάριο του 1879, άλλα μέσω UPU και άλλα κατευθείαν στα ξένα ταχυδρομεία. Το ενημερωτικό δελτίο της 4.2.1879 του Διεθνούς Γραφείου της UPU αναφέρει: "Η Ελλάδα έστειλε ήδη γραμματόσημα σε πολλές διοικήσεις της Ένωσης και προτίθεται να στείλει σειρές σε νεοεισερχόμενες στην Ένωση χώρες, μόλις αυτές θελήσουν κάτι παρόμοιο".

Αυτά τα γραμματόσημα ήταν χωρίς τη σχετική επισήμανση. Το πρώτο επισημασμένο

SPECIMEN αντικαταστάθηκε με ΑΚΥΡΟΝ.

Καθώς η ιστορία των SPECIMEN για το θεματικό φιλοτελισμό έχει ενδιαφέρον από τότε που έχουμε θεματικά αξιοποιημένες εκδόσεις (τακτικές, αναμνηστικές, προπαγανδιστικές, και χρήσιμες εικονογραφίες και μηνύματα), δεν υπάρχουν δυστυχώς αρκετές πληροφορίες ούτε και σχετική μελέτη γι' αυτές. Ελάχιστα αναφέρονται σχετικά και στους καταλόγους. Έτσι, από τον κατάλογο ΕΡΜΗΣ μαθαίνουμε ότι το τираζ των "ΑΚΥΡΟΝ" της περιόδου 1930-1935 είναι 400-500 τεμάχια, σε πλήρεις σειρές (Ζέπελιν 425, Κρατική 450, Αεροεσπέρσο 500, Α' Μυθολογική 500).

Οι επισημάνσεις με ΑΚΥΡΟΝ σε ελληνικά

2. Η τελευταία γνωστή ξενόγλωσση επισήμανση SPECIMEN συναντάται στη σειρά ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ 1922.

3-7. Ελληνικές εκδόσεις διαφόρων εποχών, με διαφορετικού τύπου επισημάνσεις ΑΚΥΡΟΝ

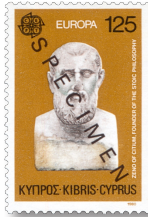
με SPECIMEN ελληνικό γραμματόσημο εστάλη τον Ιούλιο του 1887.

Τα πρώτα χρόνια, και για όσα δείγματα γραμματοσήμων η Ελλάδα χρησιμοποίησε τη μέθοδο της επισήμανσης, χρησιμοποιήθηκε η γαλλική λέξη SPECIMEN (ίδια είναι και στα αγγλικά). Αυτή η τακτική διατηρήθηκε μέχρι τουλάχιστον το 1923 (σειρά ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ 1922) (Εικ. 2).

Από την έκδοση των Τοπίων του 1927 (ίσως και από τις εκδόσεις του Λόρδου Βύρωνα και του Μεσολογγίου) το ξενικό

γραμματόσημα υπάρχουν σε διαφορετικούς τύπους χαρακτήρων γραμματοσειρών, οι περισσότεροι από τους οποίους παρουσιάζονται στις εικ. 3 - 7. Το χρώμα αυτών των επισημάνσεων είναι συνήθως μαύρο ή κόκκινο.

Εκτός από τον πρωταρχικό, συμβατικό λόγο ύπαρξης και χρήσης των δειγμάτων SPECIMEN -την ενημέρωση, δηλαδή, της UPU και των μελών της- τα Ταχυδρομεία τα χρησιμοποιούν για διάφορους πρόσθετους λόγους ή για εξυπηρέτηση διαφόρων σκοπών. Μερικά τα διαθέτουν σε με-

8-10. Επισημάνσεις SPECIMEN χρησιμοποιούνται στην Κύπρο από το 1886.

11-12. Στην Παραγωγή τα SPECIMEN διατίθενται στο εμπόριο για αύξηση των εσόδων.

γαλύτερες ποσότητες, σαν είδος διαφημιστικού υλικού, στέλνοντάς τα σε εφημερίδες και περιοδικά, οργανισμούς και εταιρείες, σχολεία και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, φιλοτελικές εταιρείες του εσωτερικού και εξωτερικού κτλ. Άλλες ταχυδρομικές διευθύνσεις, όπως της Κύπρου, τα διαθέτουν δωρεάν στα εγγεγραμμένα μέλη της Κυπριακής Φιλοτελικής Εταιρείας, στους φιλοτελικούς συλλόγους και σε προσωπικότητες. Η παράδοση της επισήμανσης δειγμάτων στην Κύπρο άρχισε από τα χρόνια της Βρετανικής Διοίκησης (1886) και διατηρείται μέχρι τις ημέρες μας, σχεδόν χωρίς καμία διακοπή (εικ. 8, 9, 10).

Σε άλλες χώρες διοχετεύονται από τα ταχυδρομεία στο εμπόριο, ως “φιλοτελική ποικιλία” και ευκαιρία αύξησης των εσόδων, όπως συμβαίνει στην Παραγουάη (εικ. 11, 12), σε μερικά νησιά πρώην βρετανικές αποικίες (εικ. 13) και αλλού.

Παρόμοια πολιτική ακολουθούν η Αυστραλία (εικ. 14, 15) και η Νέα Ζηλανδία. Αυτές πωλούν τα δείγματα των νέων εκδόσεων στη μισή ονομαστική τους αξία, τα δε έσοδα από αυτές τις πωλήσεις τα διαθέτουν για κοινωνικούς και πολιτιστικούς σκοπούς, καθώς και για τη χρηματοδότηση φιλοτελικών εκθέσεων. Έχουν μάλιστα επινοήσει και ειδικό ξεχωρι-

στό “περιτύλιγμα” γι’ αυτά τα γραμματόσημα, ώστε να καθίστανται περισσότερο ελκυστικά (εικ. 16), χωρίς να αμελούν να προειδοποιούν ότι “Τα γραμματόσημα SPECIMEN δεν ισχύουν για ταχυδρομικά τέλη” (εικ. 17).

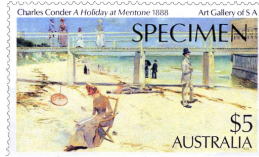
Υπάρχουν και χώρες που επισημαίνουν ελάχιστα τεμάχια, τα οποία πηγαίνουν στα χέρια σημαντικών ταχυδρομικών και κυβερνητικών παραγόντων, εκτός αυτών που αποστέλλονται στην UPU. Η Ιαπωνία στέλνει τα “MIXON” (όπως λέγονται στη γλώσσα τους τα SPECIMEN) στα φιλοτελικά έντυπα και σε διάφορα παιδαγωγικά ιδρύματα, σαν προπαιδευτικό ή επιμορφωτικό υλικό (εικ. 18).

Τα ονόματα που κατά καιρούς χρησιμοποιήθηκαν από διάφορες χώρες για να χαρακτηρίσουν αυτή την ποικιλία γραμματοσήμων είναι ποικίλα. Έτσι έχουμε τα “Mostra” (εικ. 19), “Saggio” (εικ. 20, 21), “Muster” (εικ. 22, 23), “Sample” (24), “Muestra” (εικ. 25, 26), κτλ.

Είναι γνωστές επίσης εκδόσεις με επισήμανση δείγματος που εκτυπώθηκαν πριν από την εκτύπωση των τελικών γραμματοσήμων, όπως αυτή της Νέας Γης (New Foundland). Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η οδόντωση των “δειγμάτων” είναι 12x13, αντί 13x12

13

14-15. Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία πωλούν τα SPECIMEN στη μισή ονομαστική αξία των γραμματοσήμων.

16. Πρόσοψη και εσωτερικό της συσκευασίας σειράς Ν. Ζηλανδίας με “Τα SPECIMEN γραμματόσημα δεν ισχύουν για γραμματόσημηση”.

17

"SPECIMEN" STAMPS ARE NOT VALID FOR POSTAGE.

της μη επισήμασμένης/κανονικής έκδοσης.

Υπάρχει επίσης μεγάλος αριθμός χωρών που εκδίδουν “δείγματα” των νέων γραμματοσήμων τους χωρίς να τα επισημαίνουν με κάποια λέξη από αυτές που προαναφέραμε. Περιορίζονται απλά στην εκτύπωση μίας διαγώνιας -συνήθως μαύρης- γραμμής, είτε στο κάδρο της εικόνας του γραμματοσήμου, είτε στο σύνολο της επιφάνειας του (εικ. 28, 29, 30). Η μέθοδος αυτή εφαρμόστηκε και στη Φιλανδία μετά το 1995 (εικ. 31). Τέλος, άλλες χώρες προτιμούν μία κυκλική μαύρη επισήμανση, όπως γίνεται και το Βέλγιο από κάποια στιγμή και μετά (εικ. 32), ενώ φαίνεται πως η Ουγγαρία είναι η χώρα με τη μεγαλύτερη πληθωρικότητα στις επισημάνσεις των δειγμάτων της. Έχει κατά καιρούς χρησιμοποιήσει όλες τις γραμμικές και κυκλικές μεθόδους επισήμανσης που συναντάμε σε όλες τις άλλες χώρες μαζί.

Φτάνουμε τώρα στο κρισιμότερο σημείο ενδιαφέροντος των επισημασμένων γραμματοσήμων με AKYPON, SPECIMEN και με όλα τα άλλα ονόματα ή τις ενδείξεις που προαναφέραμε. Είναι κατάλληλα ή όχι για να περιλη-

19

20

φθούν στις σελίδες ενός θεματικού εκθέματος;

Εδώ μπορεί να ανοίξει μεγάλη συζήτηση. Θεωρητικά, και βάσει των κανονισμών, όλα αυτά είναι γραμματόσημα που εκδόθηκαν από το επίσημο ταχυδρομείο και επομένως δεν μπορεί κανείς να τους στερήσει το δικαίωμα της έκθεσής τους. Αυτομάτως όμως γεννώνται μια σειρά από ερωτήματα: Γιατί θα προτιμήσουμε ένα επισημασμένο γραμματόσημο, του οποίου μάλιστα η επισήμανση συχνά καλύπτει ένα μέρος της εικόνας που υποστηρίζει το θέμα μας, καθιστώντας την έτσι λιγότερο ορατή; Αυτός και μόνο ο λόγος θα μπορούσε να είναι αποτρεπτικός της έκθεσής τους. Ποια διαφορά και τι περισσότερο από το γραμματόσημο της κανονικής αλληλογραφίας προσθέτει ένα SPECIMEN, όταν στον κατάλογο έχει ίδια τιμή ή λίγα ευρώ περισσότερα από το πρώτο; Τι αποσκοπούμε πραγματικά συμπεριλαμβανοντας στη συλλογή μας μια τέτοια ποικιλία;

Δύο θα μπορούσαν να είναι οι λόγοι: Είτε να εντυπωσιάσουμε κριτές και κοινό για τις “σπανιότητες” που διαθέτουμε, είτε να αποδείξουμε ότι τα SPECIMEN δεν έχουν ξεφύγει από τις φιλοτελικές μας γνώσεις. Και οι δύο απαντήσεις δεν μπορούν να δοθούν με οποιαδήποτε τέτοια δείγματα γραμματοσήμων, για τον απλούστατο λόγο ότι μια σπανιότητα πρέπει πράγματι να είναι σπανιότητα, ενώ ένα ή περισσότερα SPECIMEN στη συλλογή μας δεν αποτελούν ένδειξη πρόσθετης φιλοτελικής γνώσης, εφόσον πρόκειται για ιδιαίτερα κοινό υλικό, γνωστό ακόμα και σε πρωτόπειρους φιλοτελιστές.

22-23. MUSTER. 24. SAMPLE. 25-26. MUESTRA

28. 29. 30. 31. SPECIMEN Αυστρίας, Ουγγαρίας, Βελγίου και Φιλανδίας. (Επιστημόνσεις δειγμάτων με μία ακυρωτική γραμμή).

Από την άλλη πλευρά, όπως είπαμε, υπάρχουν SPECIMEN με πολύ μικρό τιράζ, ώστε αυτά πράγματι να αποτελούν μικρές σπανιότητες. Πώς θα αποστερήσουμε τη δυνατότητα από τις συλλογές μας να συμπεριλάβουν τέτοια κομμάτια;

Με λίγη ορθολογιστική σκέψη, το συμπέρασμα βγαίνει αβίαστα: Τα AKY-PON και SPECIMEN είναι κατάλληλα για τις θεματικές συλλογές μας, η χρήση τους όμως πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερα μεγάλη φειδώ. Τα ελάχιστα κομμάτια που μπορούμε να συμπεριλάβουμε πρέπει να είναι επιλεγμένα με προσοχή. Να μην είναι δηλαδή παρόμοιου τιράζ με αυτά της Κύπρου ή των χωρών που τα πωλούν στη μισή ονομαστική αξία, ή αυτών που τα στέλνουν δωρεάν σε ολόκληρη την ...υφήλιο. Ο μόνος τρόπος να επιδείξουμε πρόσητη φιλοτελική γνώση μέσω των SPECIMEN είναι να εκθέσουμε ελάχιστα και δύσκολα τέτοια τεμάχια, αιτιολογώντας με σχετικό υπότιτλο ένα σύντομο ιστορικό τους (π.χ. "διατέθηκαν 20 τεμάχια" - εικ. 18).

Ιδιαίτερα επίσης χαρακτηριστικό παράδειγμα –ίσως λίγο ακραίο– είναι αυτό της εικ. 1 (Φαβιέρος). Πού να βρούμε και πώς να πληρώσουμε ένα τέτοιο θαυμάσιο και δυσεύρετο υλικό; Αν, εντούτοις, καταφέρουμε να εκθέσουμε κάτι παρόμοιο, θα πρέπει ασφαλώς

να το υποτιμήσουμε ανάλογα, ώστε να γίνει αντιληπτό από όλους για τι ακριβώς πρόκειται.

Τα ελληνικά γραμματόσημα με AKY-PON, όπως μαρτυρούν και οι τιμές τους στις δημοπρασίες (περίπου 10 ευρώ το τεμάχιο), δεν έχουν σοβαρό λόγο συμμετοχής στις θεματικές συλλογές μας. Ένα ή δύο, έτσι για ποικιλία, δεν βλάπτουν, χωρίς όμως και να προσθέτουν.

Οι σοβαροί θεματικοί συλλέκτες έχουν σίγουρα τη γνώση ή τη διάθεση για έρευνα, ώστε να γνωρίσουν ποια από τα SPECIMEN θα προσθέσουν πραγματικά με την παρουσία τους. Το έχουμε ξαναπεί. Ένας σωστός θεματικός φιλοτελιστής πρέπει να είναι πρώτα απ' όλα ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ.

Όλες οι αναφορές σε SPECIMEN του παρόντος άρθρου αφορούν επιστημόνσεις που μπήκαν στο τελικό γραμματόσημο, από τα ίδια τα ταχυδρομεία ή κατόπιν εντολής των ταχυδρομείων. Τουτό διότι υπάρχουν και άλλες παρόμοιες επιστημόνσεις που τέθηκαν από καλλιτέχνες ή τυπογράφους σε δοκιμαστικά τραβήγματα γραμματοσήμων, όπου η λέξη SPECIMEN έχει την έννοια του "δοκιμίου" για έλεγχο από τους ιδίους. Πρόκειται δηλαδή για δείγματα δοκιμών και όχι των τελικών, κανονικών γραμματοσήμων.

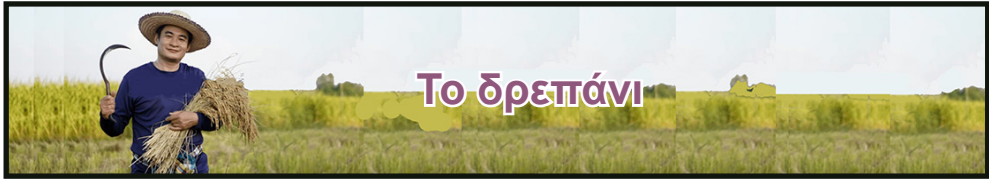
Συνεχίζεται

32. Το Βέλγιο ακύρωσε κατά καιρούς τόσο με μαύρη ακυρωτική γραμμή (εικ. 30), όσο και με μαύρη στρογγυλή σφραγίδα χωρίς περιεχόμενο.

Υπάρχουν και χώρες που αντί για την ακύρωση των δειγμάτων γραμματοσήμων με σφραγίδες ή επιστημόνσεις, προβαίνουν σε μία ή περισσότερες στρογγυλές διατρήσεις.

Το δρεπάνι

Ένα πανάρχαιο εργαλείο που ακολουθεί την ιστορία του ανθρώπου πάνω στον πλανήτη από την εποχή που αυτός έπαψε να είναι τροφosuλλέκτης και αποφάσισε να παραμείνει σε μια περιοχή οριστικά καλλιεργώντας την γη. Φυσικά η πρώτη τροφή που χρειάστηκε ήταν το ψωμί στις διάφορες μορφές του με συνέπεια και την γεωργική παραγωγή διάφορων σιτηρών που χρειαζόταν για την κατασκευή τους.

Το γνωστό αυτό γεωργικό εργαλείο, που αποτελείται από μια ημισεληνοειδή λάμα με κατάληξη σε αιχμηρή ακμή και στηρίζεται σε ξύλινη λαβή, για τον γεωργό παραμένει διαχρονικά το ίδιο αλλά με πολλές παραλλαγές μεγέθους, σχήματος ή λαβής. Η λάμα είναι κοφτερή και λεία αλλά πολλές φορές, και αναλόγως χρήσεως, είναι οδοντωτή.

Μέχρι τα μέσα του περασμένου αιώνα ο θερισμός γινόταν αποκλειστικά με δρεπάνι, μέχρι την ανακάλυψη και ευρεία χρήση θεριστικών μηχανημάτων, αρχικά για τα σιτηρά και μεταγενέστερα και άλλων αροτραίων καλλιεργειών. Είναι το κλασικό εργαλείο του θερισμού, εργασία κοπιαστική και, δεδομένου ότι γίνεται συνήθως καλοκαίρι, καθίσταται βασανιστική.

Το δρεπάνι με την πάροδο του χρόνου απέκτησε παράλληλα με την γεωργική χρήση του και ιδιότητες πολεμικές, ή μεταβλήθηκε σε μυθολογικό στοιχείο.

Οι αρχαίοι λαοί χρησιμοποιούσαν ένα καμπυλωτό ξίφος με αιχμηρή κατάληξη που ονόμαζαν άρπη. Είναι επίσης γνωστά τα δρεπανηφόρα άρματα των Περσών εναντίον του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αλλά και τα Ρωμαϊκά στις αρματοδρομίες. Οι τροχοί τους

έφεραν λεπίδες δίκην δρεπάνου προκειμένου να καταστρέψουν ότι εύρισκαν στη διαδρομή τους.

Το δρεπάνι αργότερα αποκτή και μακριά λαβή, ώστε να γίνει κατάλληλο για την κοπή αγρίων χόρτων ή χορτονομής ζώων, ο δε χειριστής του παραμένει όρθιος και περισσότερο ξεκούρατος κατά την εργασία. Η λαϊκή ονομασία του νέου εργαλείου είναι κόσσα ή κοσσιά. Είναι γνωστή σε όλους, δεδομένου ότι είναι το εργαλείο που φέρει συνήθως ο Θάνατος (του Χάρου το δρεπάνι) συμβολίζοντας την καταστροφή, αλλά ακόμη και ο Χρόνος παρίσταται κρατώντας το. Χρησιμοποιείται επίσης από την αποκρυφολογία ως σύμβολο θανάτου. Το σχήμα επίσης έδωσε ονομασία σε πολλά βιολογικά και ιατρικά στοιχεία (δρεπανοειδή κύτταρα, δρεπανοκυττάρωση κ.λπ.).

Το δρεπάνι σε συνδυασμό με το σφυρί σε χιαστί θέση δημιουργούν το γνωστό σφυροδρέπανο που απετέλεσε διαχρονικά το εθνικό σύμβολο της Σοβιετικής Ενωσης αλλά και των κομμουνιστικών κομμάτων των διαφόρων κρατών. Συμβολίζει την ενότητα εργατών και γεωργών που κυρίως τον περασμένο αιώνα αποτελούσαν τις κατώτερες και περιορισμένου εισοδήματος κοινωνικές τάξεις. Σφυροδρέπανο έφεραν συμπληρωματικά και οι σημαίες όλων των κρατών που αποτελούσαν την Ε Ε Σ Δ, αλλά μετά την διάλυση της απέκτησαν εθνικές με άλλα σύμβολα ή χρώματα. Έτσι το δρεπάνι με το σφυρί έγινε και παραμένει κοινωνικό σύμβολο λόγω της εννοίας του.

Γιάννης Σπανιδάκης
Γεωπόνος - Κηποτέχνης

Το πρώτο αυτοκίνητο

Μετά την επιτυχή ανάπτυξη ενός κινητήρα αερίου το 1873, ο Καρλ Μπενζ επικεντρώθηκε στην ανάπτυξη ενός οχήματος με κινητήρα εσωτερικής καύσης που να τροφοδοτείται με πετρέλαιο. Το τρίκυκλό του Benz 1 που πήρε Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας ως Motorwagen ή Motor Car και παρουσιάστηκε το 1886, θεωρείται το πρώτο αληθινό βιομηχανικό αυτοκίνητο που κατασκευάστηκε από την αρχή ως μηχανοκίνητο. Το παρουσίασε στο κοινό στις 3 Ιουλίου 1886, στο Μανχάιμ, ενώ το είχε ήδη κατοχυρώσει στη Γερμανία με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας από τις 29 Ιανουαρίου 1886.

Ήταν ένα τρίκυκλο με μπροστινό τιμόνι και κινητήρα οριζόντιο μονοκύλινδρο, με κατακόρυφο εκκεντροφόρο, εξοπλισμένο με οριζόντιο βολάν. Η ισχύς του $\frac{3}{4}$ hp (550 W) για 980 cm³ κυβισμού. Κατά τις πρώτες δοκιμές η μέγιστη ταχύτητά του έφτανε τα 12,8 km/h και αργότερα πλησίασε τα 16 km/h.

Στις 3 Ιουλίου 1886, ο Benz έκανε ικανοποιητικές δημόσιες δοκιμές. Αν και οι συνεργάτες του θεωρούσαν ότι κακώς δεν έδινε αρκετή προσοχή στους κινητήρες φυσικού αερίου που θα εξασφάλιζαν την επιβίωση της εταιρείας, επέμεινε στην έρευνά του, ενθαρρυνόμενος και από τον Τύπο.

Το 1888 παρουσίασε μια πιο στιβαρή έκδοση, αλλά πούλησε μόνο δύο αντίτυπα.

Τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου, η σύζυγος του Μπενζ, πήρε το Motorwagen No. 3 εν αγνοία του συζύγου της και, συνοδευόμενη από τους δύο γιους της ηλικίας 15 και 14 ετών, ξεκίνησε για ένα ταξίδι 104 χιλιομέτρων μέσα από τις πόλεις της Χαϊδελβέργης και του Βίσλοχ, επιστρέφοντας τελικά στο σπίτι, στο Pforzheim⁸. Αντιμέτωπη αρκετά προβλήματα στη διαδρομή, κυρίως με το σύστημα πέδησης.

Ωστόσο, η μεγαλύτερη ανησυχία της ήταν να βρει φαρμακεία καθ' οδόν. Ήταν τα μόνα που πουλούσαν βενζίνη εκείνα τα χρόνια!

Κατά τη διάρκεια του 1886 κατασκευάστηκαν μερικά αντίτυπα και το 1888, το τρίκυκλο Benz βγήκε προς πώληση, χωρίς η αποδοχή του κοινού να είναι ενθουσιώδης. Χρειάστηκε να

περάσουν ακόμα δύο χρόνια, μέχρι το 1890, για να γίνει η Benz Motor Works μια κερδοφόρα επιχείρηση. Την ίδια χρονιά, το Tricycle Benz 1 παρουσιά-

στηκε στην Έκθεση του Μονάχου, και το 1889 στην Παγκόσμια Έκθεση του Παρισιού, ταυτόχρονα με τον Πύργο του Άιφελ. Το 1894, η Benz κυκλοφόρησε το δεύτερο μοντέλο της, ένα τετράτροχο αυτοκίνητο που ονομάστηκε Benz Velo (μεσαία Εικ.).

Το αρχικό όχημα διατηρείται τώρα και εκτίθεται στο τμήμα Μεταφορών του Deutsches Museum στο Μόναχο.

Λ. Τ.

Η Μασσαλιώτιδα

Η Μασσαλιώτιδα (La Marseillaise), ο εθνικός ύμνος της Γαλλικής Δημοκρατίας, γράφτηκε στο Στρασβούργο στις 17 Απριλίου 1792, την νύκτα της κήρυξης του πολέμου μεταξύ Γαλλίας και Αυστρίας (περίοδος της Γαλλικής Επανάστασης). Συνθέτης του ύμνου ο Γάλλος αξιωματικός Ρουζέ ντε Λιλ. Γράφτηκε σαν πολεμικό εμβατήριο και πρωτότυπος τίτλος του ήταν «Πολεμικό άσμα για τη στρατιά του Ρήνου» (Chant de guerre pour l'armée du Rhin). Κατά την επιστροφή του γαλλικού στρατού κάποιιοι Μασσαλιώτες εθελοντές άρχισαν να το τραγουδούν στους δρόμους του Παρισιού οπότε και ονομάστηκε στην αρχή «Τραγούδι των Μασσαλιωτών» και αργότερα «Μασσαλιώτιδα». Με αυτό τον τίτλο τραγουδήθηκε στην Όπερα κατά τη κήρυξη της Δημοκρατίας, οπότε και συμπεριλήφθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1792 σε χορογραφία ως «Προσφορά εις την Ελευθερία». Δι-αρκούσης όμως της Αυτοκρατορίας και της Παλινόρθωσης θεωρήθηκε επαναστατικό τραγούδι.

Η Γαλλική Εθνοσυνέλευση αποδέχτηκε την Μασσαλιώτιδα ως τον γαλλικό εθνικό ύμνο με διάταγμα της 14ης Ιουλίου 1795, καθιστώντας την τον πρώτο ύμνο της Γαλλίας. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Ναπολέοντα Α' ανεπίσημος ύμνος του καθεστώτος ήταν το

«Ας προσέξουμε τη Σωτηρία της Αυτοκρατορίας» (Veillons au Salut de l'Empire) και επί βασιλείας του Ναπολέοντα Γ' το «Φεύγοντας για Συρία» (Partant pour la Syrie), ενώ η Μασσαλιώτιδα είχε απαγορευτεί εντελώς από τον Λουδοβίκο τον 18ο και τον Κάρολο τον 10ο. Αποκαταστάθηκε λίγο μετά την Επανάσταση, τον Ιούλιο του 1830.

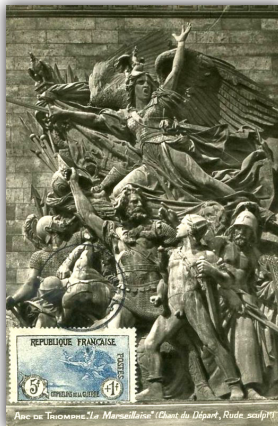
Κατά τη διάρκεια του 19ου έως τις αρχές του 20ου αιώνα, η «Μασσαλιώτιδα» αναγνωρίστηκε ως ο Ύμνος του Διεθνούς Επαναστατικού και Αριστερού κινήματος με τον τίτλο «Η Διεθνής» (The Internationale) σε στίχους Eugène Pottier του 1870. Το 1871 υιοθετήθηκε ως Ύμνος της Παρισινής Κομμουνας, τραγουδήθηκε από τους απεργούς του Σικάγου στα αιματηρά γεγονότα που οδήγησαν στην καθιέρωση της Εργατικής Πρωτομαγιάς και, μαζί με τη Διεθνή που είχε αποκτήσει τη δική της μουσική το 1888, ήταν οι επίσημοι ύμνοι της Οκτωβριανής Επανάστασης στη Ρωσία. Σταδιακά, η «Μασσαλιώτιδα» υποχώρησε και η «Διεθνής» επικράτησε ως ο Ύμνος του Διεθνούς Επαναστατικού και Αριστερού κινήματος.

Ως ο εθνικός ύμνος της Γαλλίας αποκαταστάθηκε το 1879 και έχει παραμείνει από τότε.

Π. Λ.

Ρουζέ ντε Λιλ

«Η Μασσαλιώτιδα». Γλυπτό του François Rude που κοσμεί την δεξιά πλευρά της Αψίδας του Θριάμβου.

Στίχοι: Εμπρός παιδιά της πατρίδας, / η ημέρα της δόξας έφθασε! / Απέναντί μας υψώθηκε της τυραννίας το ματωμένο λάβαρο, / Ακούτε να βρυχώνται στους αγρούς τούτοι οι αιμοβόροι στρατιώτες; / Έρχονται ως την αγκαλιά σας να σφάζουν τους γιους και τις γυναίκες σας! / Στα όπλα πολίτες! / Τα τάγματά σας σχηματίστε! / Εμπρός εμπρός! / Κι ένα αίμα μολυσμένο ας ποτίσει τους αγρούς μας!

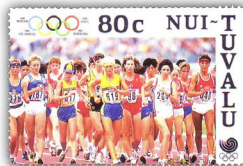
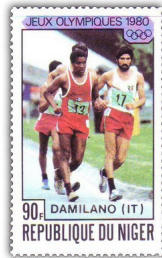

Το βάδην αποτελεί αγώνισμα δρόμου μεγάλων αποστάσεων του κλασικού αθλητισμού. Ξεκίνησε την πορεία του από την Μεγάλη Βρετανία, καθώς αποτελεί εξέλιξη του αγωνίσματος που υπήρχε τότε, της λεγόμενης ανταγωνιστικής πεζοπορίας (pedestrianism). Έτσι, σχηματίστηκαν σιγά-σιγά οι κανονισμοί του σύγχρονου αγωνίσματος, το οποίο αποτελεί τμήμα του κλασικού αθλητισμού.

Ο πρώτος ερασιτεχνικός αγώνας πραγματοποιήθηκε από τους Άγγλους το 1866, αλλά πρώτη επίσημη εμφάνιση του βάδην πραγματοποιήθηκε στους Ολυμπιακούς Αγώνες το 1904, ως τμήμα του δεκάθλου, όπου οι βαδιστές αγωνίστηκαν στην απόσταση του μισού μιλίου (804,67 μέτρα), με την συμμετοχή μόνον ανδρών. Δύο χρόνια αργότερα, στην ανεπίσημη Μεσολυμπιάδα της Αθήνας, το 1906, πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά το βάδην ως ανεξάρτητο αγώνισμα, ενώ σε επίσημους Ολυμπιακούς Αγώνες, συμπεριλήφθηκε για πρώτη φορά αυτονομημένο, στην Ολυμπιάδα του Λονδίνου το 1908, όπου υλοποιήθηκαν οι αποστάσεις των 10 μιλίων και 3.500 μ.. Αξίζει να σημειωθεί, ότι η είσοδος των γυναικών στον χώρο, πραγματοποιήθηκε περίπου δύο δεκαετίες αργότερα, κάνοντας μία από τις πρώτες επίσημες εμφανίσεις τους στην Ολυμπιάδα Γυναικών του 1924, που διοργανώθηκε στην Μεγάλη Βρετανία. Στους κλασικούς Ολυμπιακούς

Αγώνες η συμμετοχή αθλητριών καθιερώθηκε από την Ολυμπιάδα της Βαρκελώνης το 1992 με την απόσταση των 10 χλμ., η οποία το 2000 αντικαταστάθηκε από την απόσταση των 20 χλμ. στην Ολυμπιάδα του Σίδνεϊ. Να σημειωθεί, ότι από το 2022 και μετά, αντικαταστάθηκε και η απόσταση των 50 χλμ., που εκτελείτο για δεκαετίες μόνον από άνδρες, με την απόσταση των 35 χλμ., η οποία πλέον είναι διαθέσιμη και στα δύο φύλα.

Αν το βάδην δεν είναι τόσο δημοφιλές όσο άλλα παρεμφερή αγωνίσματα, τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να προσελκύει το ενδιαφέρον ολοένα και περισσότερων ανθρώπων, τόσο σε επίπεδο αθλητών, όσο και σε επίπεδο φιλάθλων. Οι αποστάσεις του αγωνίσματος ποικίλλουν και συνήθως κυμαίνονται από 3.000 μέτρα έως 100 χιλιόμετρα. Είναι αγώνας που γίνεται με τα πόδια, αλλά διαφέρει από το τρέξιμο στο γεγονός ότι απαιτεί την εφαρμογή κάποιων κανόνων. Οι αγωνιζόμενοι θα πρέπει καθ' όλη την διάρκεια του αγώνα, να διατηρούν τουλάχιστον ένα πόδι σε επαφή με το έδαφος (δηλ. απαγορεύεται η αιώρηση του αθλητή), ενώ το γόνατο του προπορευόμενου ποδιού θα πρέπει να παραμένει αλύγιστο για καθορισμένο χρονικό διάστημα. Ως εκ τούτου, οι βαδιστές είναι απαραίτητο να αξιολογούνται διαρκώς από κριτές κατά μήκος της διαδρομής, ώστε να τηρούνται οι παραπάνω περιορισμοί, η παραβίαση των οποίων

μπορεί να οδηγήσει ακόμα και σε αποκλεισμό. Οι αγώνες συνήθως λαμβάνουν χώρα είτε σε δρόμους (σε οριοθετημένη κλειστή διαδρομή), είτε στα ειδικά ταρτάν τρεξίματος των σταδίων, ενώ μπορεί να πραγματοποιηθούν τόσο σε ατομικό, όσο και σε ομαδικό επίπεδο.

Κατά την διάρκεια του αθλήματος υπάρχει μια επιτροπή κριτών που ελέγχουν τους αθλητές για παραβίαση κανόνων. Σε αγώνες που διεξάγονται σε δρόμο πρέπει να υπάρχουν έξι έως εννέα κριτές (συμπεριλαμβανομένου ενός επικεφαλής κριτή), ενώ για αγώνες σε πίστα χρειάζονται πέντε (συμπεριλαμβανομένου του επικεφαλής κριτή). Ακόμα και σε περιπτώσεις όχι καλά οργανωμένων αθλητικών γεγονότων, πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον τρία άτομα στην επιτροπή για να πραγματοποιηθεί ομαλά το αγώνισμα.

Οι κριτές πρέπει να βρίσκονται κοντά στην διαδρομή και να παρατηρούν προσεκτικά τον τρόπο κίνησης όλων των βαδιστών, έχοντας το δικαίωμα να δίνουν κόκκινες κάρτες σε όσους παραβιάζουν τους κανόνες. Επίσης, έχουν το δικαίωμα να προειδοποιήσουν τους αθλητές, ότι είναι στα πρόθυρα παραβίασης των κανόνων, δείχνοντάς τους ένα κίτρινο ταμπελάκι, που αναπαριστά σχηματικά, είτε την «απώλεια επαφής», είτε το «λυγισμένο γόνατο».

Jared-Tallent, 4 φορές χρυσός Ολυμπιονίκης στο βάδην.

Αθανασία Τσουμλεκά. Χρυσή Ολυμπιονίκης Βάδην. ΑΘΗΝΑ 2004

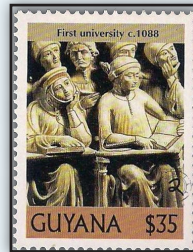
Α. Τ.

Το Πανεπιστήμιο της Μπολόνια

Το Πανεπιστήμιο της Μπολόνια θεωρείται ως το παλαιότερο πανεπιστήμιο στον κόσμο, ή στον δυτικό κόσμο, ανάλογα με τις πηγές και τον ορισμό της έννοιας του πανεπιστημίου. Ιδρύθηκε το 1088 και λειτουργεί από τότε ως δημόσιο ιταλικό πανεπιστήμιο. και συχνά 1,2,3,4.

Είναι το πρώτο ίδρυμα που χρησιμοποίησε τον όρο «πανεπιστήμιο» (universitas) καθώς και το πρώτο πανεπιστήμιο που αναγνωρίστηκε ως τέτοιο από τον Πάπα. Το μότο του είναι «Ο Άγιος Πέτρος είναι παντού ο πατέρας των νόμων και η Μπολόνια είναι η μητέρα».

Η ιστορία του διασταυρώνεται με αυτή μεγάλων μορφών που εργάστηκαν

Εκδόσεις για τα 900 χρόνια του Πανεπιστημίου της Μπολόνια.

στην επιστήμη και τη λογοτεχνία, γεγονός που το κάνει αναφορά στο πανόραμα του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Σήμερα, το Πανεπιστήμιο της Μπολόνια έχει πάνω από 100.000 φοιτητές (το ένα τέταρτο του πληθυσμού της πόλης της Μπολόνια) και σχεδόν 3.000 καθηγητές, καθιστώντας το ένα από τα μεγαλύτερα στην Ευρώπη. Από την ίδρυσή του, έχει προσελκύσει μεγάλο αριθμό ακαδημαϊκών και φοιτητών από όλη την Ιταλία και όλο τον κόσμο, γεγονός που το επιβεβαιώνει ως ένα από τα σημαντικότερα ακαδημαϊκά ιδρύματα.

Λ. Κ.

Το χαλί

Το παλαιότερο γνωστό χαλί είναι το λεγόμενο χαλί Pazyryk (Εικ. τίτλου), το οποίο χρονολογείται το 500 π.Χ. Είναι τετράγωνο, περίπου δύο μέτρα, με σχέδιο που σήμερα θα το θεωρούσαμε περσικής προέλευσης, αλλά κατασκευασμένο με τουρκική τεχνική. Όλα αυτά υποδηλώνουν ότι η προέρχεται από την Ανατολή. Ανακαλύφθηκε το 1949, κατά τη διάρκεια ανασκαφών σε εκτεταμένη νεκρόπολη στην κοιλάδα Pazyryk της Νότιας Σιβηρίας, πολύ κοντά στα σύνορα με την Εξωτερική Μογγολία. Έχει διαστάσεις 183x200 εκ. με πυκνότητα περίπου 360.000 κόμβων ανά τετραγωνικό μέτρο. Έχει δηλαδή τη μεγαλύτερη πυκνότητα κόμπων από τα περισσότερα χαλιά που υπάρχουν σήμερα στο εμπόριο.

Αυτό το χαλί ήταν ένα από τα πολλά υπέροχα αντικείμενα που βρέθηκαν στον παγωμένο τάφο ενός Σκύθου αρχηγού, ο οποίος είχε θαφτεί μαζί με το αγαπημένο του άλογο και ένα περίτεχνα σκαλιστό ξύλινο άρμα. Απεικονίζει Σκύθους πολεμιστές με άλογα, αντιλόπη κ.ά. Τώρα

φυλάσσεται στο Μουσείο Ερμιτάζ της Αγίας Πετρούπολης. Η παρουσία του υποδηλώνει ότι η παράδοση ύφανσης χαλιών ξεκινά τουλάχιστον 2.500 χρόνια πριν.

Το πρόβλημα των χειροποίητων χαλιών είναι ότι κατασκευάζονται από εύθαρτα υλικά, γι' αυτό και σπάνια σώζονται δείγματα παλαιότερων εποχών.

Η τέχνη της κατασκευής χαλιών θεωρείται ότι αναπτύχθηκε στις πεδιάδες της Κεντρικής Ασίας πριν από αρκετές χιλιάδες χρόνια. Οι νομάδες χρειαζόνταν προστασία από τους κρύους χειμώνες, και το χαλί ήταν πιο ευχρηστο από τα καλύμματα από δέρμα προβάτου.

Ταυτόχρονα το χρησιμοποιούσαν και ως διακοσμητικό για τις σκηνές τους. Τα υλικά που χρησιμοποιούσαν για το στημόνι, το υφάδι και το σωρό προέρχονταν από τα αιγοπρόβατα.

Οι αργαλειοί, στην απλούστερη μορφή τους, ήταν κατασκευασμένοι από δύο ξύλινες νευρώσεις, οι οποίες στερεώνονταν στο έδαφος, και μεταξύ τους τοποθετού-

Οι χώρες του Μαγκρέμπ είχαν πάντα παράδοση στην κατασκευή χαλιών.

σαν το στημόνι. Αυτοί οι οριζόντιοι αργαλειοί που χρησιμοποιούνται ακόμη και σήμερα από τους νομάδες, έχουν το πλεονέκτημα ότι διπλώνουν εύκολα και μπορούν να μετακινηθούν στον επόμενο τόπο κατασκήνωσης.

Τον 16ο αιώνα, με την προστασία των αυτοκρατόρων, η τέχνη των χαλιών αναπτύχθηκε ιδιαίτερα στην Περσία και στην Ινδία, τόσο από πλευράς τεχνικής όσο και καλλιτεχνικής. Υπήρχαν μάλιστα και αυλικά εργαστήρια ταπητουργίας. Από αυτή την περίοδο προέρχεται το ένα από τα πιο υπέροχα και διάσημα χαλιά στον κόσμο, το χαλί Ardabil, το οποίο φυλάσσεται στο Μουσείο Αλβέρτου και Βικτώριας του Λονδίνου. Έχει διαστάσεις 534 X 1152 εκ., κατασκευάστηκε πιθανότατα στην πόλη Κασάν της Περσίας και χρονολογείται από το 1539 μ.Χ. Χρειάστηκαν τρία χρόνια και πέντε υφαντές για την ολοκλήρωσή του.

Τα χαλιά χωρίζονται χονδρικά ως προς τα σχέδια σε λουλουδάτα, γεωμετρικά και σύγχρονα-μοντέρνα, ενώ ως προς το υλικό σε μάλλινα, μαλλινομέταξα και μεταξωτά.

Το μαλλί είναι το πιο σύνηθες υλικό, καθώς είναι το πιο ανθεκτικό στην χρήση και το λέρωμα, και μπορεί να πλυθεί συχνά χωρίς να χάνει τις ιδιότητές του. Είναι επίσης πολύ καλό μονωτικό απέναντι στο κρύο και στην ζέση,

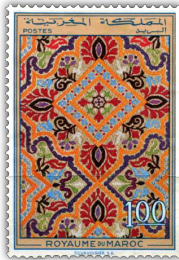
για αυτό και πολλοί αφήνουν τα χαλιά στρωμένα όλο τον χρόνο.

Όμως το μεταξύ ανεβάζει ποιοτικά κάθε χώρο, ενώ ήταν ανέκαθεν σύμβολο πλούτου. Χρησιμοποιείται από παλιά σε χαλιά διακόσμησης και τέχνης για την καθαρότερη και λεπτομερέστερη καταγραφή των σχεδίων.

Τα χειροποίητα χαλιά αποτελούσαν ανέκαθεν μία εξαιρετική επένδυση, αφού ειδικά τα ποιοτικά διατηρούν ή αυξάνουν την αξία τους με το χρόνο, ενώ παλιά χαλιά αντίκες πιάνουν αμύθητα ποσά σε μεγάλες παγκόσμιες δημοπρασίες.

Ενώ τα παλιά πρωτότυπα σχέδια εξελίχθηκαν και μεταλλάχθηκαν με τον καιρό και οι συμβολισμοί τους πολλές φορές έχουν χαθεί, τα χρώματα συνεχίζουν να εκφράζουν κάτι. Το κόκκινο, π.χ., το χρώμα της ζωής και της χαράς, είναι το συχνότερο χρώμα, ενώ το άσπρο και μαύρο που συμβολίζουν πένθος και λύπη δεν συνηθίζονται. Το μπλε σαν χρώμα του ουρανού και του απείρου προτιμάται σαν βασικό χρώμα ή χρώμα μπροντούρας, ενώ το πράσινο σαν ιερό χρώμα χρησιμοποιείται σπανιότατα καθώς οι πιστοί μουσουλμάνοι δεν το πατούν.

Τα χαλιά λοιπόν δεν είναι απλά πολύχρωμα. Παλαιότερα και σήμερα, ειδικά τα χαλιά οικιακής κατασκευής εκφράζουν ελπίδες, φόβους και

συναισθήματα, είτε χρησιμοποιούν το καφέ χρώμα της γονιμότητας ή το μπλε-indigo, το χρώμα της μοναξιάς.

Τέλος, δεν θα πρέπει να παραλείψουμε το κόκκινο χαλί που χρησιμοποιείται παραδοσιακά κατά τη διάρκεια τελετών, για να καλωσορίσει αρχηγούς κρατών και άλλους αξιωματούχους, ή ακόμα και διάσημους, ως ένδειξη μεγάλου σεβασμού, φιλοξενίας και πολυτέλειας. Η πρώτη γνωστή εμφάνιση του κόκκινου χαλιού χρονολογείται από το 458 π.Χ. στον Αγαμέμνονα, του Αισχύλου. Όταν ο Αγαμέμνων επιστρέφει στην Τροία, τον υποδέχεται η σύζυγός του Κλυταιμνήστρα που του προσφέρει ένα κόκκινο χαλί:

Κλυταιμνήστρα: «Δούλοι, τι περιμένετε; Δεν σας διέταξα να καλύψετε το δρόμο του με ένα χαλί; Γρήγορα! Είθε το μονοπάτι του να σκεπαστεί με πορφύρα, καθώς

πηγαίνει στο σπίτι που δεν έλπιζε πια να τον ξαναδεί, για να τον οδηγήσουν εκεί με τιμή, όπως του αρμόζει.»

Ο Αγαμέμνωνας, αν και γνωρίζει ότι η πράξη αυτή αποτελεί ύβρη για του θεούς, πείθεται από την Κλυταιμνήστρα να βαδίσει πάνω στο

πορφυρό χαλί, αγνοώντας ότι οδηγείται στο θάνατο.

Αγαμέμνων: «[...] Κανείς να μην υποκληθεί μπροστά μου με δυνατές κραυγές, και κανένας να μην προκαλεί φθόνο απλώνοντας χαλιά στο δρόμο μου. Επιτρέπεται να τιμάμε μόνο τους θεούς με αυτόν τον τρόπο. Δεν μπορώ χωρίς φόβο, εγώ που είμαι μόνο άντρας, να περπατήσω στην πορφύρα. Θέλω να με τιμούν ως άνθρωπο, όχι ως θεό. Η Δημόσια κραυγή θα ση-

κωθεί χωρίς να χρειάζονται αυτά τα χαλιά και αυτή η πορφύρα. »

Παντελής Λεούσης

Ο Σεισμός της Μεσσήνης

Τη νύχτα της 27ης προς 28η Δεκεμβρίου 1908, η γη σείστηκε στη Σικελία. Τα κτίρια της πόλης της Μεσσήνης συγκρούστηκαν και κατέρρευσαν εν μέσω γενικού τρόμου, ενώ ένα παλιρροϊκό κύμα επιτέθηκε στην ακτή. Ήταν της τάξεως των 7,5 Ρίχτερ,

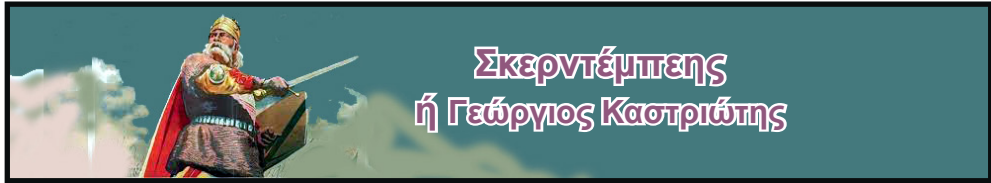

“100 χρόνια του σεισμού”

διάρκεσε είκοσι τρία δευτερόλεπτα, κατέστρεψε ολοσχερώς την πόλη της Μεσσήνης και το Ρέτζιο Καλάμπρια (Ρήγιο) στη νότια Ιταλία και σκότωσε 150.000 ανθρώπους. Τα 23 δευτερόλεπτα ήταν αρκετά για να ταρακουνηθεί ολόκληρη η πόλη της Μεσσήνης, να καταρρεύσουν τα σπίτια, τα δημόσια οικοδομήματα... Η Μεσσήνη και το Ρέτζιο Καλάμπρια ισοπεδώθηκαν. Αμέσως, ξέσπασε τεράστια πυρκαγιά στην πόλη λόγω έκρηξης δεξαμενής αερίου και λόγω ηλεκτρικού βραχυκυκλώματος. Δέκα λεπτά μετά τον σεισμό η θάλασσα

αποτραβήχτηκε ξαφνικά και στις δυο πλευρές του στενού της Μεσσήνης και επανήλθε με παλιρροϊκό κύμα ύψους 12 μέτρων που έριξε πλοία και βάρκες αρκετές δεκάδες μέτρα στην ενδοχώρα, καταστρέφοντάς τα και καθιστώντας αδύνατη την αναζήτηση βοήθειας μέσω θαλάσσης, ενώ οι επίγειες οδοί επικοινωνίας είχαν γίνει αδιάβατες. Τόσο από πλευράς καταστροφών όσο και απώλειας ανθρώπινων ζωών, ο σεισμός της Μεσσήνης ήταν ο μεγαλύτερος σεισμός που έχει καταγραφεί ποτέ στην Ευρώπη.

Ο Σκερντέμπεης ήταν γιος του Ιωάννη Καστριώτη, πρίγκιπα της Ημαθίας. Στα χρόνια του σουλτάνου Μουράτ Β' (1421-1451), για να διατηρήσει ο πατέρας του την κυριαρχία στην Κρούγια (πόλη της βορειοκεντρικής Αλβανίας που στις αρχές του 15ου αιώνα κατακτήθηκε από τους Οθωμανούς), υποχρεώνεται να του παραδώσει ως ομήρους τους 4 γιους του, οι οποίοι, αν και χριστιανοί, θα ανατραφούν κατά τις τουρκικές συνήθειες στην σουλτανική αυλή της Αδριανουπόλεως και υποχρεωτικά εξισλαμίζονται.

Ο Μουράτ Β', εκτιμώντας τα πλούσια χαρίσματα του Γεωργίου, όπως ομορφιά, ευρωστία και γενναιότητα, τον συνεκπαιδεύει με τον διάδοχο του θρόνου, τον μετέπειτα Μωάμεθ Β' τον Πορθητή. Ο Σουλτάνος θαυμάζοντας την παλληκαριά του, του προσέδωσε την τουρκική ονομασία «Ισκεντέρ μπέη» (Σκεντέρμπεη), που στα ελληνικά σημαίνει «Αλέξανδρος ηγεμών ή Μέγας Αλέξανδρος».

Η ανάμνηση όμως της απώλειας της Κρούγιας και η πληροφορία του θανάτου του πατέρα και της μητέρας του, δεν τον άφησαν ήσυχο. Με την πρώτη ευκαιρία λιποτακτεί από τον τουρκικό στρατό, εγκαταλείπει την τουρκική υπηρεσία, προσχωρεί στους Αλβανούς συμπατριώτες του και στρέφεται ενάντια στις δυνάμεις του Ισλάμ. Αμέσως μετά ξαναπαίρνει το χριστιανικό όνομα Γεώργιος και νυμφεύεται την Ανδρονίκη Κομνηνή, θυγατέρα του Αριανίτου, και το 1443 κηρύσσει την επανάσταση εναντίον του Τούρκου κατακτητή. Ελευθερώνει την Κρούγια με τα 300 παλληκάρια του και αμέσως εισέρχεται στον Καθεδρικό Ναό της πόλης, όπου ψάλλει ο ίδιος και οι συνακόλουθοί του την ευχαριστήρια Δοξολογία προς τον

Θεό. Διατάζει κατόπιν να υψωθεί στα κάστρα της ο δικάφαλος αετός με φόντο πορφυρό, ως έμβλημά του, ουσιαστικά δηλαδή την πολεμική σημαία του Βυζαντίου. Έκτοτε εμφανίζεται συχνά φορώντας το αρχαίο ελληνικό μακεδονικό κράνος με το διπλό κέρατο.

Τελικά, το 1444 οργάνωσε ένα αλβανικό συνασπισμό, του οποίου διορίστηκε αρχιστράτηγος.

Την περίοδο 1444-66 απέκρουσε αποτελεσματικά 13 τουρκικές εισβολές και το 1450 αντιστάθηκε με επιτυχία στα στρατεύματα του Μουράτ Β', γεγονός που τον κατέστησε ήρωα σε ολόκληρο τον δυτικό κόσμο. Με τον καιρό εξασφάλισε κάποια υποστήριξη από τη Νάπολη, τη Βενετία και τον παπισμό, και ο Πάπας Calixtus III τον ονόμασε Γενικό Καπετάνιο της Αγίας Έδρας.

Το 1463 εξασφάλισε συμμαχία με τη Βενετία που βοήθησε να ξεκινήσει μια νέα επίθεση εναντίον των Τούρκων. Μέχρι το τέλος της ζωής του συνέχισε να αντιστέκεται με επιτυχία σε όλες τις τουρκικές εισβολές.

Ο Σκεντέρμπεης πέθανε στις 17 Ιανουαρίου του 1468, σε ηλικία 64 ετών, από ελονοσία. Θάφτηκε στο Ναό του Αγίου Νικολάου στο Αλέσσιο (αρχαία Λισσός). Τον διαδέχθηκε ο υιός του Ιωάννης Καστριώτης.

Όμως λίγα χρόνια από το θάνατό του, η ακρόπολή του στην Κρούζη έπεσε (1478), και η Αλβανία πέρασε για πολλούς αιώνες υπό την σκληρή τουρκική κυριαρχία.

Κατά πολλούς, ο Καστριώτης ήταν Ηπειρώτης Έλληνας, όπως διακηρύσσουν πλήθος ιστορικών, πλήρως τεμνηριωμένων πηγών. Ωστόσο ο Σκερντέμπεης έμεινε στη ιστορία ως Αλβανός ηγέτης, ο μεγαλύτερος εθνικός ήρωας της γειτονικής χώρας.

Π. Λ.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 8 Ιουλίου 2024 κυκλοφόρησε η 6 Ειδική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο **"EUROMED 2024 - Αθλήματα στη Μεσόγειο"**, η οποία

αποτελείται από 2 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 5.00, σε 50.000 πλήρεις σειρές.

Κυκλοφόρησαν επίσης 5.000 φυλλαράκια με δύο σειρές ενωμένων γραμματοσήμων με πλήρη οδόντωση προς 10 το τεμάχιο, 5.000 τευχίδια που περιλαμβάνουν δύο πλήρεις σειρές ενωμένων γραμματοσήμων με διάτρηση στην κάθετη πλευρά ενώ στην οριζόντια είναι κομμένα προς, 10 το τεμάχιο, 2.900 ΦΠΗΚ προς € 7.80 το τεμάχιο, και 200 πακέτα σειράς προς € 45 έκαστο.

• Στις 24 Ιουλίου 2024 κυκλοφόρησε η 7η Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο **"50 Χρόνια από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας"**, αποτελούμενη από ένα φεγιά που περιλαμβάνει ένα γραμματόσημο ονομαστικής αξίας € 4.00, σε 20.000 τεμάχια.

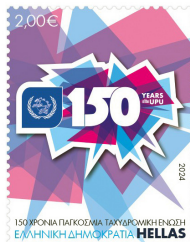
Κυκλοφόρησαν επίσης 3.000 ΦΠΗΚ προς € 5.50 και 300 πακέτα σειράς προς € 31.00 έκαστο.

• Στις 9 Οκτωβρίου 2024 θα κυκλοφορήσει η 8η Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο **"150 Χρόνια**

Π α γ κ ό σ μ ι α

Ταχυδρομική Ένωση", η οποία αποτελείται από 2 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 4.50, σε 50.000 πλήρεις σειρές. Θα κυκλοφορήσουν επίσης 3.000 ΦΠΗΚ προς € 7,20 το τεμάχιο και 300 πακέτα σειράς προς € 17.00 έκαστο.

β) ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

• Με αφορμή την συμπλήρωση 200 ετών από την Ναυμαχία της Σάμου, κυκλοφόρησε αναμνηστικό φυλλαράκι τεσσάρων αυτοκόλλητων γραμματοσήμων και η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

• Με στόχο την κάλυψη της αυξημένης ζήτησης φιλοτελικών προϊόντων κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου, κυκλοφόρησαν τρία τευχίδια αυτοκόλλητων γραμματοσήμων τουριστικού ενδιαφέροντος και η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

ΚΥΠΡΟΥ

• Στις 10 Ιουλίου 2024 κυκλοφόρησε η αναμνηστική σειρά με τίτλο **"Πενήντα Χρόνια Τουρκικής Εισβολής και Κατοχής στην Κύπρο"**, αποτελούμενη από 1 φεγιά ενός γραμματοσήμου ονομαστικής αξίας € 1.00, σε 55.000 τεμάχια. και 3.500 ΦΠΗΚ προς € 1.80 έκαστος.

• Στις 10 Ιουλίου 2024 κυκλοφόρησε επίσης η αναμνηστική σειρά με τίτλο **"EUROMED - Αθλήματα της Μεσογείου"**, αποτελούμενη από 1 γραμματόσημο ονομαστικής αξίας € 0,75, σε 55.000 τεμάχια. και 3.500 ΦΠΗΚ προς € 1.26 έκαστος.

β) ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

• Με την ευκαιρία της "Γιορτής του Κρασιού" στο Δήμο Λεμεσού από τις 29/09-06/10/2024, χρησιμοποιήθηκαν η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα και το παραπλεύρως αναμνηστικό σύνθημα.

• Με την ευκαιρία των εκδηλώσεων για το ετήσιο Φεστιβάλ Αγίας Νάπας (27-29/09/2024), χρησιμοποιήθηκατο εικονιζόμενο αναμνηστικό σύνθημα.

Αχ! Αυτό το πλάνο...

ΤΟ ΒΟΥΝΟ

1. ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ Η ΦΥΣΗ

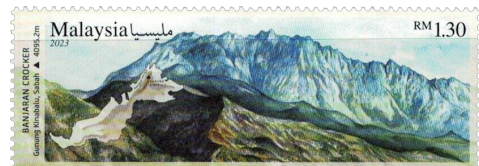
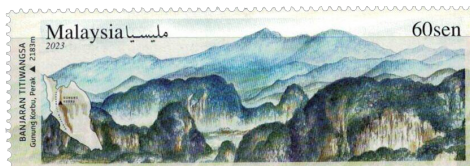
- 1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ
- 1.2. ΑΛΛΑ ΥΨΟΜΕΡΑ ΤΗΣ ΓΗΣ
- 1.3. ΕΙΔΗ ΒΟΥΝΩΝ
- 1.4. ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΩΝ ΚΟΡΥΦΩΝ
- 1.5. ΤΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΥΨΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
- 1.6. ΠΑΝΙΔΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ
- 1.7. ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ
- 1.8. ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΓΕΝΙΝΑ ΖΩΗ: «ΤΟ ΝΕΡΟ»

2. ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

- 2.1. ΤΟ ΒΟΥΝΟ: ΠΗΓΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ
- 2.2. Ε ΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ
- 2.3. ΕΜΠΟΔΙΟ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ
- 2.4. ΛΥΣΗ ΣΤΟ ΕΜΠΟΔΙΟ
- 2.5. ΑΘΛΗΜΑΤΑ ΒΟΥΝΟΥ
- 2.6. Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΗΣ

3. ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ

- 3.1. ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΘΡΥΛΟΙ
- 3.2. ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΙΑ
- 3.3. ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- 3.4. ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ

Το σχοινάκι

Όλοι γνωρίζουμε το παιχνίδι με το σχοι-
νάκι, που όλοι παίζαμε όταν ήμασταν
παιδιά. Είναι αυτό που παίζεται
συνήθως από ένα ή περισσότερα
παιδιά στις παιδικές χαρές, πηδών-
τας πάνω από ένα περιστρεφόμε-
νο σχοινί, σε τρόπο ώστε αυτό
να περνάει κάτω από τα πόδια και
πάνω από το κεφάλι τους. Το σχοι-
νάκι μπορεί να παίζεται μόνο από
ένα παιδί ή από τρία, οπότε τα δύο
στριφογυρίζουν το σχοινί ενώ το
τρίτο πηδά.

Οι συμμετέχοντες μπορούν
απλώς να πηδούν μέχρι να κου-
ραστούν ή να κάνουν λάθος, μπο-
ρούν να αυτοσχεδιάζουν κόλπα, ή
να επιχειρούν ένα προκαθορισμένο
σύνολο από κόλπα.

Οι ενήλικες χρησιμοποιούν τα
άλματα με το σχοινάκι ως άσκηση
ενδυνάμωσης για τα πόδια, τους
γλουτούς, την πλάτη, τους ώμους και
τους κοιλιακούς. Αυτή η δραστηριό-
τητα είναι επίσης ευεργετική για την
καρδιά και το αναπνευστικό σύστη-
μα, και επιτρέπει την γρήγορη καύση
θερμίδων.

Στις μέρες μας υπάρχουν ακόμη
και σχοινιά άλματος με μετρητή του
αριθμού των αλμάτων και των θερμί-
δων που καίγονται.

Σύμφωνα με
τους ειδικούς, μισή
ώρα σχοινάκι ισο-
δυναμεί με μία ώρα
τζόκινγκ. Ιδιαίτερα
για την ενδυνάμωση
των γλουτών και των
ποδιών, αυτό το παιχνίδι-άθλημα δίνει θαυ-
μάσια αποτελέσματα.

Απόδειξη ότι αποτελεί μία από τις πιο
γνωστές ασκήσεις στις προπονήσεις των
πυγμάχων.

Υπάρχει επίσης μία πιο δύσκολη παραλ-
λαγή που ασκείται με δύο σχοινιά
και, λέγεται «διπλό ολλανδικό». Έχει
χαρακτηριστεί ως άθλημα και ασκεί-
ται στη Γαλλία.

Πολλοί θεωρούν ότι το σχοινάκι
είναι μόνο μία διασκεδαστική και εύ-
κολη παιδική δραστηριότητα. Ωστό-
σο, είναι ταυτόχρονα ένα άθλημα, με
το οποίο προπονούνται όλοι σχεδόν
οι αθλητές. Είναι ένα άθλημα που
απαιτεί δύναμη, αντοχή, συγκέ-
ντρωση και υπομονή.

Σε πολλές χώρες, όπως στην
Κίνα, στις Ηνωμένες Πολιτείες,
στον Καναδά, στην Αυστραλία και
λιγότερο στην Αγγλία και Γαλλία,
οργανώνονται ατομικοί ή ομαδικοί
αγώνες. Σε αυτούς, εκτελούνται
ένα ή περισσότερα αγωνίσματα
ελεύθερου στυλ (freestyle) και αγώ-
νες ταχύτητας. Σε ένα αγώνισμα
ελεύθερου στυλ, ο άθλης πρέπει να
εκτελέσει έναν συνδυασμό αλμάτων
με φιγούρες σε συγκεκριμένο χρό-
νο, υπό τους ήχους μουσικής. Στην
άσκηση ταχύτητας, ο στόχος είναι να
πραγματοποιηθεί ο μέγιστος αριθμός
αλμάτων σε καθορισμένο χρόνο.

Το παγκόσμιο ρεκόρ είναι 188 άλ-
ματα σε 30 δευτερόλεπτα.

Υπάρχει επίσης
ένας παγκόσμιος
διαγωνισμός με
σχοινάκι που διεξά-
γεται σε διαφορετικές
χώρες τον Ιούλιο,
κάθε δύο χρόνια.

Σε αυτόν, τα δύο πα-
γκόσμια ρεκόρ κατέχει ο Ελβετός πυγμάχος,
πρώην πρωταθλητής Ευρώπης, Μισέλ Ζι-
ρού: στην αντοχή, με 11 ώρες και 2 λεπτά,
και στην ταχύτητα με πάνω από 1 ώρα!

Λ. Τ.

Εκδοτικό πρόγραμμα ΕΛΤΑ 2025

Στις 9 Αυγούστου ε.έ. ανακοινώθηκε το εκδοτικό πρόγραμμα γραμματοσήμων των ΕΛΤΑ για το 2025 ως εξής:

1. EUROPA 2025 – Εθνικές Αρχαιολογικές Ανακαλύψεις
2. EUROMED 2025 – Πόροι της Μεσογείου
3. 100 Χρόνια από τη Γέννηση του Μίκη Θεοδωράκη
4. Οινoturρισμός
5. Ελληνική Steet Art
6. Εμβληματικοί Δημιουργοί Ελληνικού Γραμματοσήμου
7. Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος
8. 50 Χρόνια από την Ίδρυση του Πολεμικού Μουσείου
9. 100 Χρόνια Ολυμπιακός
10. Εορταστική Σειρά

Νέο ΔΣ της Φ.Ε. Πατρών

Το νέο ΔΣ της Φιλοτελικής Εταιρείας Πατρών που προέκυψε μετά από αρχαιρεσίες στις 23.6.2024, έχει ως εξής:

Φαρμάκης Ηλίας Πρόεδρος
 Βουτσινάς Ελευθέριος Αντιπρόεδρος
 Παπανικολάου Νικόλαος Γ. Γραμματέας
 Αγγελόπουλος Γεώργιος Αναπλ. Γραμμ.
 Λυμπεράτος Αναστάσιος Ταμίας
 Σκαρτσάρης Δημήτριος Μέλος
 Μοίραλη-Λίβα Μαρία Μέλος
 Εξελεγκτική Επιτροπή:
 Αντωνόπουλος Δημήτριος
 Τσέλος Σπήλιος

ΕΦΕ, 100 χρόνια από την ίδρυσή της

Η Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία, έχοντας πετύχει αυτό το θαυμάσιο επίτευγμα της αδιάκοπης λειτουργίας της επί έναν ολόκληρο αιώνα (1925-2025) κατά τη διάρκεια του οποίου προσέφερε τόσα πολλά στον Ελληνικό Φιλοτελισμό, τιμώντας αυτή την

επέτειο ετοίμασε ένα επετειακό Λεύκωμα, στο οποίο παρουσιάζονται αντικείμενα από συλλογές 88 μελών της εταιρείας και 8 Ίδρυμάτων Πολιτισμού (Γενικά Αρχεία του Κράτους, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας, Μουσείο Τηλεπικοινωνιών Ομίλου ΟΤΕ, Φιλοτελικό και Ταχυδρομικό Μουσείο). Το Λεύκωμα είναι μεγάλων διαστάσεων, 272 σελίδων, πολύχρωμο και με δίγλωσση απόδοση του περιεχομένου του (ελληνικά – αγγλικά). Η επίσημη πρώτη παρουσίασή του θα γίνει κατά τη διάρκεια της BALKANFILIA XX του προσεχούς Οκτωβρίου και θα ακολουθήσουν παρουσιάσεις σε χώρους άλλων φορέων (Ιστορικό Αρχείο της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ κλπ.).

Αποχαιρετισμός ενός ξένου φίλου

Ένας από τους καλύτερους ξένους φίλους του συλλόγου μας, ο Ιταλός Valeriano Genovese, έφυγε από τη ζωή τον περασμένο μήνα. Την θλιβερή ειδηση μας μετέδωσε η κόρη του Τζίνα. Ο εκλιπών ήταν επί δεκαετίες πρόεδρος του ιταλικού συλλόγου θεματικού μουσικο-φιλοτελισμού και εκδότης του περιοδικού Il Rodio (το πόντιουμ), στο οποίο φιλοξενούσε σχεδόν ανελλιπώς όλα τα άρθρα μουσικού ενδιαφέροντος του περιοδικού μας, αλλά και άλλα που γράφονταν ειδικά γι' αυτόν. Ωστόσο, τα θεματικά ενδιαφέροντα του Valeriano δεν περιορίζονταν στη μουσική. Αθλητικές συλλογές του, όπως το Τένις, έχουν τιμηθεί με υψηλές βραβεύσεις σε πολλές διεθνείς εκθέσεις, μεταξύ των οποίων και μία στην Ελλάδα.

Ο Valeriano ήταν μία από τις πιο σημαντικές φιλοτελικές προσωπικότητες της Ιταλίας.

Καλό σου ταξίδι φίλε. Ciao caro amico.